DEVRİMCİ
SAVAŞ
YAYINLARI

ULUSAL SORUN

VE

ORTA DOĞU DEVRİMCİ ÇEMBERİ

ULUSAL SORUN

VE

ORTA DOĞU
DEVRİMCİ ÇEMBERİ

Devrimci Savaş Yayınları: 3

1. Basım
Devrimci Savaş Yayınları
İstanbul, Mart 1979

Sahibi
Erhan Buldanlıoğlu

Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Köker

Yönetim Yeri
Babıâli Cad. No: 33, Kat 2
Cağaloğlu / İSTANBUL

Dizgi / Baskı
Kent Basımevi
Alayköşkü Cad. Küçük Sok.
Gürdere Han Kat 1 - Cağaloğlu

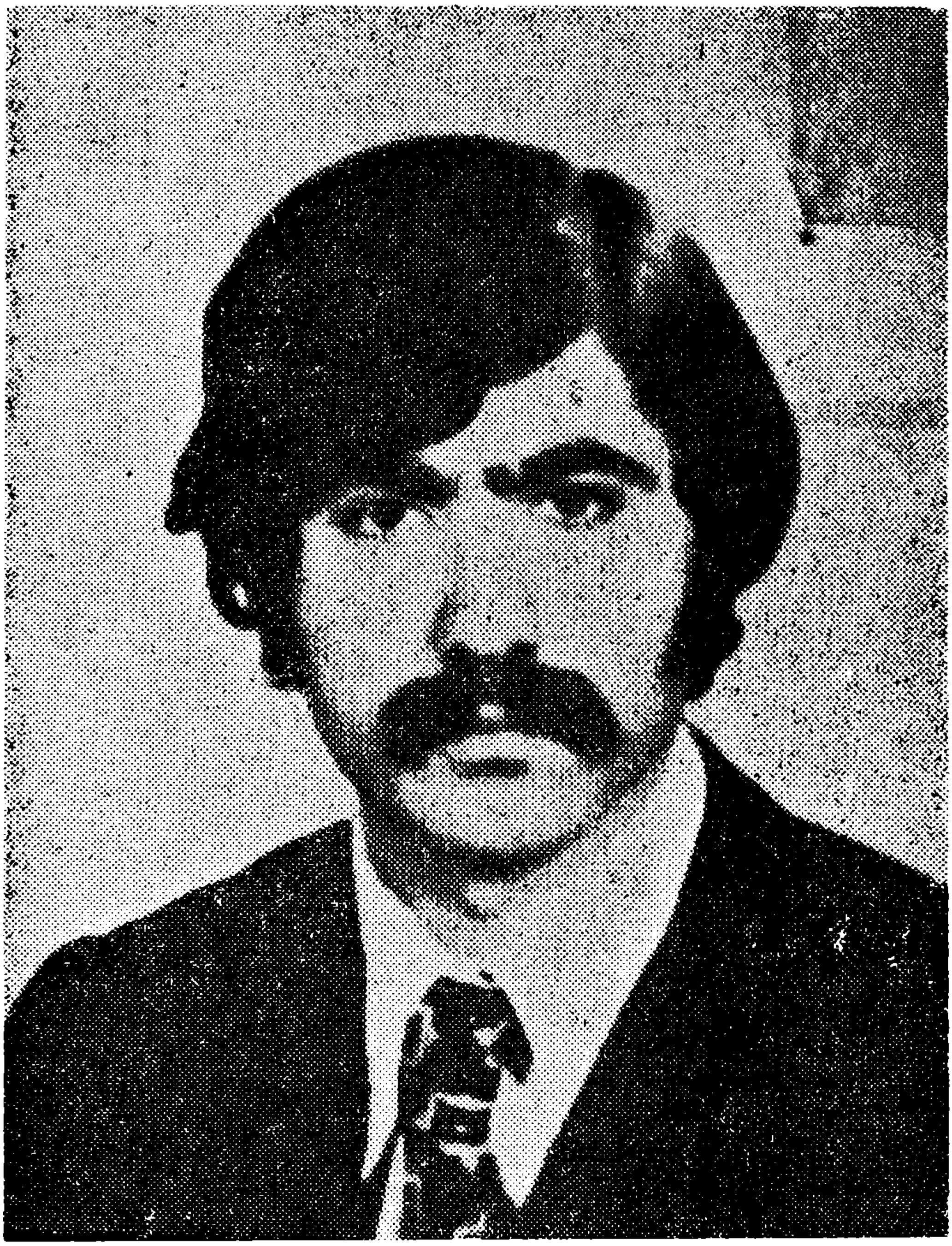
ULUSAL SORUN

VE

ORTA DOĞU

DEVRİMCİ ÇEMBERİ

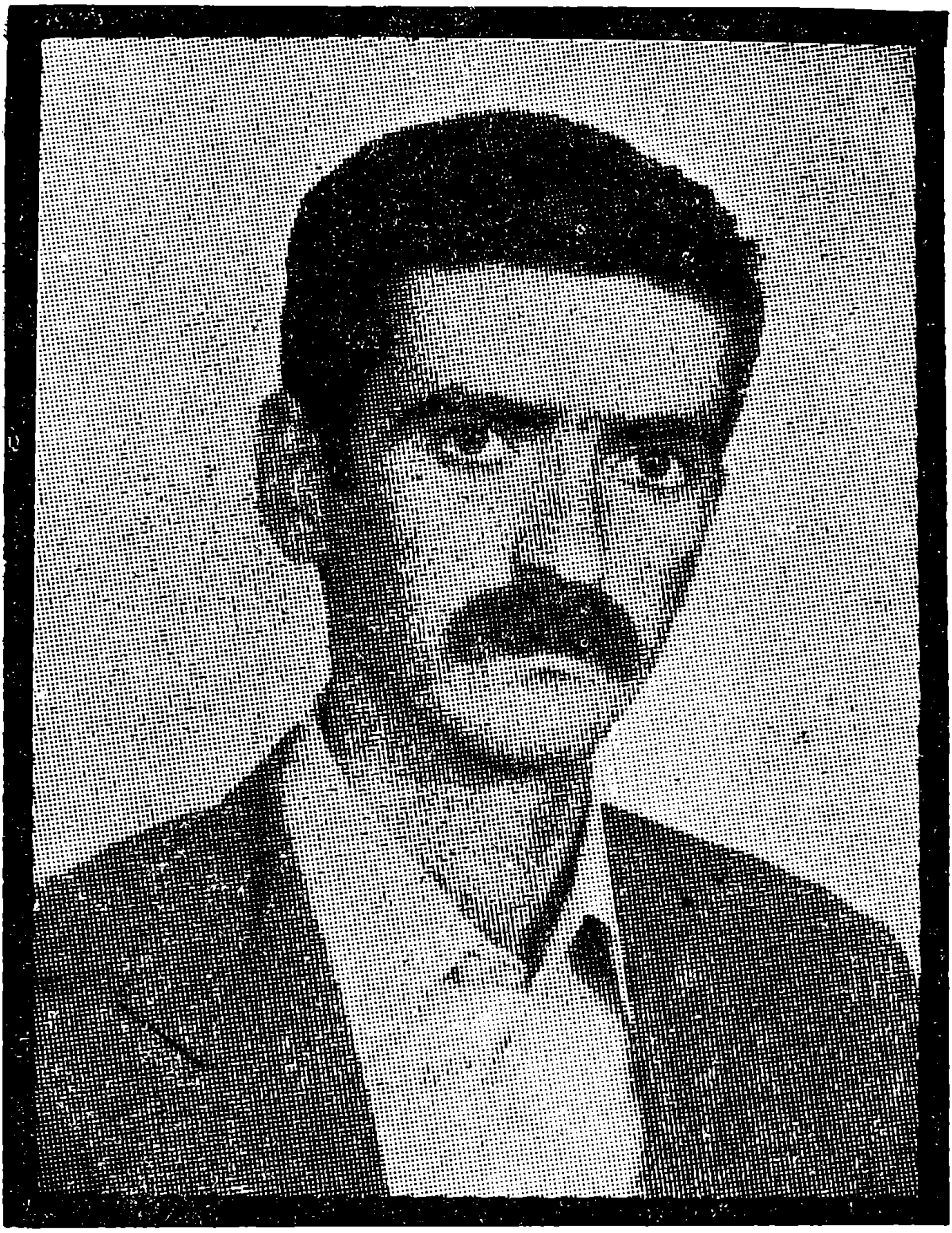
DEVRİMCİ
SAVAŞ
YAYINLARI

MEHMET MENGÜCEK

1951 - Aralık 1978

Kahramanmaraş'ta, Yörük Selim mahallesinde elde silah ölen yoldaşımız Mehmet Mengücek'in anısına. Anısı, mücadelemize önder olsun.

MUAMMER KARAN

1955 - Eylül 1978

Tekel işçisi devrimci mücadelenin yılmaz savaşçısı.
Pendik'te, faşistlerce katledilen yoldaşımızın anısına.

Anısı, mücadelemize önder olsun.

GİRİŞ

Emperyalizmin işgali altındaki TÜRKİYE'de yalnız Türk ulusu değil, Kürt ulusu ve ulusal azınlık olarak Çerkezler, Lazlar, Araplar vs. gibi milliyetler de yaşamaktadır. Ulusal eşitsizliğin, sınıflararası sömürü ve baskının var olduğu toplumlar yerine, Sınıfsal ve ulusal her türlü farklılığının ortadan kalktığı, kabiliyete göre üretimin, ihtiyaca göre tüketimin hayata geçirildiği toplumu kurmak için savaşan Marksist-Leninist'lerin ulusal soruna yaklaşımları sınıf temeline ve de sınıf mücadelesine göre somutça belirlenir. Marksist-Leninistlerin olaylara sınıf mücadelesi açısından bakmaları, onların objektif bir olgu olarak ortaya çıkan ulusal sorunu görmemezlikten gelmeleri anlamına gelmez. Şunu hemen belirtelim ki ulusun ne olduğu ve hangi toplumsal koşullarda ortaya çıktığı ve devrimcilerin uluslara ve ulusal hareketlere karşı tavırlarının ne olması gerekti-

ğinin anlaşılabilmesi için onları sınıfsal temellerine oturtmak zorunda oluşumuz aksi takdirde toplumlardaki çok karmaşık görünen olayların ve olguların çok daha karmaşıklaşacağı ve bunların karşısında aciz kalıp, kaçınılmaz olarak yanlışlara düşeceğimiz bilinmelidir.

Söz konusu olan bir ülkede sorun, dünya ilişki ve çelişkileriyle birlikte ele alınarak diğer ülkelerdeki ulusal sorunun çözümlenişi ile bağlantılı bir biçimde değerlendirilmeli ve somut duruma göre çözüme ulaştırılmalıdır. Ulusların farklı konumlarda bulunmaları, ulusları oluşturan sınıflarında farklılıklar göstermesine neden olmuştur ,bu yüzden de ezen ve ezilen ulusların devrimcilerinin* hedeflerine (sınıfsız toplumu kurmak nihai amacına) ulaşabilmek için farklı istemler ileri sürmeleri gerekmektedir. Bu nedenle, objektif olarak karşımızda duran ulusal farklılıklara ve onun doğurduğu siyasî sonuçlara karşı enternasyonalist temelde tavır takınmak, emperyalizme ve oligarşiye karşı savaşın en önemli sorunlarından birisidir.

Emperyalizmin yeni sömürgeci yöntemlerle hegomonyası altında tuttuğu Türkiye'de tüm ulus ve milliyetler emperyalizmin baskısı ve de sömürüsüne maruz kalmaktadırlar. Diğer bir deyişle emperyalizm ve oligarşi (Emperyalizmin ülkede sömürüsünü sürdürebilmek için yerli hakim sınıflarla içine girdiği işbirliğinin görünümü) ülkemizde, tüm ulus ve ulusal azınlıklara karşı bir ulusal baskı uygulamaktadır diyebiliriz. Ulusal

---

* «Devrimci» kelimesini Marksist-Leninist anlamda kullanmaktayız.

sorunun temelini ulus özelliği gösteren Türkler ve Kürtler oluşturmaktadır. Sorunun bir diğer yönü de; Türk ulusu kendisi ezilen bir ulus olmasına karşılık, aynı zamanda mevcut devlet sınırları içinde, Kürt ulusu ve azınlıklar karşısında imtiyazlı bir yer işgal ederek ezen ulus konumunda da bulunmaktadır. Bundan dolayı Türk milliyetçileri emperyalizme karşı takındıkları tavırla ilerici olurlarken, bazı ayrıcalıklara sahip ulusun milliyetçileri olarak, Kürt ulusu ve diğer milliyetlere karşı ırkçı, şovenist, ilhakçı bir konumda olabilmektedirler. Dolayısıyla burjuva anlamda dahi demokratlığı belirleyen tek başına anti-emperyalist olmak değildir ulus ve ulusal azınlıklara karşı ayrıcalığı savunmayan, ulusların kaderini tayin hakkı ve ayrılma hakkını benimseyen, emperyalizme karşı tavırlarıyla beraber 'demokrat' olurlar.

Devrimciler emperyalizme karşı enternasyonalist temelde, yurtseverlik tabanında tavır alırlar. Zaten emperyalizme karşı mücadelenin kalıcı olması için bu temelde mücadele zorunludur, Ulusunun gelişmesini amaçlayan milliyetçilik dar bir görüş açısına ve ulusal çıkarların geliştirilmesine neden olur ve ister ezen, istersede ezilen ulusun milliyetçiliği olsun, enternasyonalizmle çelişir. Enternasyonalizm ve milliyetçilik farklı sınıfların dünya görüşüne tekabül ederler. Bu söylediklerimizden ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliğinin farklılığını göz ardı ettiğimiz gibi bir düşünce çıkarılamaz. Buradan hareketle şunu söylemek hiçte yanlış değildir. Enternasyonalizme esas olarak, Kürt milliyetçiliği değil Türk milliyetçiliği zarar verir. 1970'lere kadar tüm so-

runlarda olduğu gibi, ulusal sorunda da oportünizmin, şovenizmin, pasifizmin pisliklerinden başka bir şey bulmak mümkün değildir. O güne kadarki sosyalist hareketi (!) Türkiye sosyalist hareketi değil, Türk sosyalist hareketi olarak vasıflandırmak daha doğru olacaktır. Bundan daha doğal bir şey olmaz, çünkü devrimin birçok sorununun da revizyonist anlayışa sahip olanların ulusal sorunda doğru bir anlayışa sahip olmalarını bekleyemeyiz. 12 Eylül 1882 tarihli Kautsky'ye yazdığı mektupta Engels şöyle diyor. «Benden İngiliz işçilerinin sömürge siyaseti hakkında ne düşündüklerini soruyorsun. Eh genel olarak siyaset hakkında ne düşünüyorlarsa bu konuda da onu düşünüyorlar» Engels'in de belirttiği gibi, sömürgelerden elde edilen kararların artıklarından nasiplenen, bu yüzden de sömürgelerin yağmalanmasına ses çıkarmayarak —hatta destekleyerek— kendi (!) burjuvalarına yardımcı olan işçi sınıfının Aristokrat, tabakasının siyaseti, sınıf mücadelesi değil, sınıf uzlaşmacılığı idi.

Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinden birisi olan enternasyonalizm'den sapanların marksizmdende sapacaklarını bildiğimizden ötürü ezen ulusun baskısına, şiddetine, sömürgecilik siyasetine ses çıkarmayan hakim ulus devrimcilerinin oportünizmin bir şekli olan şovenist bataklıkta kulaç atmalarını hiç yadırgamıyoruz. Ülkemizde revizyonistler sorunlara dünya ilişki ve çelişkilerinden kopuk olarak bakmışlar ve ülkede Türk ulusundan başka yaşayanları unutmuşlardır. Katledilen insan sayısının yüzbinleri bulduğu Kürt ulusal hareketlerine karşı ses bile çıkartmamışlardır. Zorla yerlerinden yurtlarından alınıp baş-

ka yere sürülen kadınlı çocuklu ailelerin ocakları söndürülmüş, param parça edilmiş, kurulan darağaçlarının bir kısmının çetelelerini tutmak için de İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

Gerek Şeyh Sait isyanında, gerekse Dersim İsyanında içlerinde taşınan dinci unsurlar ve emperyalizmin ülkeyi parçalaması bahanesiyle Kemalistler'in Jenosit ve asimilasyon politikalarını haklı göstermeye çalışanlara yani hakim ulus milliyetçilerine, ne yazıkki genellikle karşı çıkılmamıştır. (Sözde karşı çıkanlar da çoktur) «Sosyal demokratlar egemen ulus tarafından (ya da nüfusun çoğunluğunu oluşturan ulus tarafından) ayrı bir devlet kurmak için ayrılmak isteyen bir ulusa karşı hangi biçiminde olursa olsun her türlü şiddet kullanımına kayıtsız şartsız karşı koymalıdırlar» (Proletarya Enternasyonalizmi s. 43) Onbinlerce insanın katledildiği, yığın yığın insanların asıldığı, kesildiği, sürüldüğü bu kitle hareketlerine kayıtsız kalınmanın, karşı çıkmamanın sosyalistlikle ilişkisi olamaz.

Günümüzde de Kürt ulusuna ve onun diline, sanatına, kültürüne* karşı sürdürülen baskılar en yoğun biçimde devam etmektedir. Kürt ulusunun haklı isteklerinin en basitine karşı dahi baskı ve tenkil politikası uygulanmakta, hatta

---

* Tüm okullarda Türkçe'den başka emperyalist ülkelerin dilleri zorunlu olarak öğretilirken, Kürtçe konuşmak, Kürt alfabesi yayınlamak suç olabiliyor. İngilizce vs. dillerde yayınlanan gazeteler desteklenirken, on milyonun üzerinde insanın konuştuğu, Kürtçe gazete çıkarmak suç olarak kabul ediliyor. Televizyon ve radyodan her türlü yabancı dilden müzik dinlenirken, Kürt ulusunun kendi ana dillerinden müzikleri, halk türküleri Türkçeleştirilmeye çalışılıyor.

Kürt ulusunun varlığı bile kabul edilmemektedir. Elbette Kürt ulusunun varlığının kabul edilmemesi, Kürt ulusu ve Kürdistan gerçeğini örtbas edememektedir. Bu yüzdendir ki oligarşi ileride imkânsız olmayan ulusal hareketlere ve kaçınılmaz olan halk hareketlerine karşı şimdiden çeşitli tatbikat ve benzeri şeylerle (Kanatlı vs.) göz korkusu vermeye çalışmaktadır. Kürt ulusu Kürdistan'ın bütün parçalarında, İran'da, Irak'ta, Suriye'de nicelik farklılıklar söz konusu olsa da nitelik olarak aynı uygulamalarla karşı karşıyadır.* Irak hakim sınıfları Kürt ulusuna karşı en şiddetli baskı ve tenkil politikalarını devam ettirmelerine rağmen Kürt ulusu kendisini kabul ettirmiştir. İran'da da, Türkiye'de olduğu gibi Kürt ulusunun varlığı kabul edilmemektedir ve Kürtler Farsların bir kolu olarak gösterilmeye çalışılmaktadır.

---

* SSCB'deki Erivan bölgesinde yaşayan Kürtler ulusal baskıya maruz değillerdir. Diğer halklarla kardeşçe yaşamakta ve kendi ana dillerinde, gazeteleri, tiyatroları, okulları bulunmaktadır. Burada ulusal baskı altında yaşayan Kürt ulusu incelendiğinden SSCB'deki Kürtler söz konusu edilmeyecektir. Ayrıca Kürdistan'a petrol bölgelerinin bir kısmını içine alması (Türkiyed'e Batman, Irak'ta Kuzey Irak petrol bölgesi vs.) Kürdistan'ın önemini sadece Türkiye devrimci hareketi ile kalmadığını tüm Ortadoğu ve dünya açısından da önemli olduğunu göstermektedir. Bu sebepler sonucu Ortadoğu'nun özgül koşullarını incelemek, Dünyanın bir sıcak savaş bölgesindeki emperyalizme karşı mücadelelerle dayanışmaya özel bir önem vermek, gerek Türk halkının gereksede Kürt halkının mücadelesinin başarısını sağlayacak gerekli şartlardan birisini oluşturmaktadır. Kürdistan'ın 'Ortadoğu devrimci çemberi' içinde en önemli sorun olduğu söylenemez isede, 'Ortadoğu devrimci çemberinden ayrı ele alınamayacağı, alınmaması, gerektiği bilinmelidir.

Ve bizler üzerinde mücadele verdiğimiz yerlere özel bir önem vermemiz, diğer bir ifadeyle Türkiye Kürdistan'ı ve Türkiye'yi temel almamız gerektiğinden, ağırlığı, Türkiye'deki mücadele ve onun sorunları üzerinde durmaya yönelteceğiz.

Türkiye'deki devrimci mücadelenin temel sorunları, Türkiye'nin şartları, geçmişi ile birlikte, mevcut dünya ilişki ve çelişkilerinin ülkeye yansımasıyla beraber ele alıp inceleyen THKP-C tarafından ortaya konulmuştur. Emperyalizme ve oligarşiye karşı demokratik halk devriminin halk savaşıyla başarıya ulaşabileceğini göstermiş ve bu konuda zengin pratiklerimiz olmuştur. Ulusal sorunun detaylarına girilmemekle birlikte, demokratik halk devriminin perspektifi içinde sorunun özü konulmuştur. THKP'nin yazılı belgelerinde detaya girilmemesinin, uzun teorik yazılar yazılmamasının nedeni şöyle açıklanır, «yazılacak yazıların kısa, öz açık yazılar olacağını ve teorik değerlendirmelerin masa başında değil de pratikten çıkan zengin deney ve tecrübelerin, Marksizm-Leninizm kılavuzluğunda yoğrulacağını belirtmiştik» (M. ÇAYAN K.D.) Bunun yanında sorunun detaylı olarak ele alınmamasında, geçmişte revizyonist ve oportünistlerin şövenist politikası sonucu belirli bir bilgi birikiminin olmaması da etkili olmuştur diyebiliriz. Diğer sorunlarda olduğu gibi bu sorunda da değerlendirmeler pratikten çıkan tecrübelerin, Marksizm-Leninizm ışığında yoğrulmasıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu konuda çalışmalar bitirilmeden örgütsel yapı oligarşi tarafından yok edilmiştir.

Aydınlık Sosyalist Derginin şahsında şovenizm batağından kurtulamamışlara: «Bilindiği gi-

bi devrimci proletarya millî meseleyi ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ışığında diyoruz ki «her şart altında, her zaman meseleyi misakı millî sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır» diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahibi her iki tarafın burjuva ve küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya meseleyi diyalektik tarzda ele alır» denilerek yazının amacının (ASD'ye açık mektup) bu olmadığı, bu konuda detaylı incelemelerin başka bir yazıda ortaya konulacağı ve bu konuda çalışmaların sürdürüldüğü belirtilmektedir.*

Partinin ve Cephenin genel hatlarıyla başlangıçta çakıştığı**, mevcut düzene alternatif olabilecek, vurduğu yerden ses çıkartabilecek. en olumsuz şartlarda yapılması gerekeni yaparak varlığını devam ettirecek bir örgütlenmeyi oluşturacak olan bizler, (önce parti sonra cephe örgütlenmesi) diğer sorunlara olduğu gibi ulusal soruna da THKP anlayışının temelinde bakıyoruz.

---

* Söz konusu çalışmalardan birisi Hüseyin CEVAHİR yoldaşın yarım kalan çalışmasıdır. Bilindiği gibi bu çalışma H. CEVAHİR yoldaşın şehit edilmesiyle yarıda kalmıştır.

** Buradan partinin ve cephenin özdeş örgütlemeler olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Cephe, partinin, inşasından sonra parti kadroları tarafından inşa edilecek ve giderek partiye oranla daha hızlı gelişecek bir örgütlenmedir. Partinin ve cephenin çakışması olgusu işin başında cephenin, parti aracılığıyla inşa edileceği ve parti kadar'dar olacağı fakat giderek genişleyen cephenin halk ordusunun çekirdeğini oluşturacağını anlatır, zaten her iki örgütlenme özdeş olsalardı ayrı isimlendirmeleri gerekmezdi.

Bu çalışmada sorunu tüm detaylarıyla koyacağımızı iddia etmiyoruz. Çalışmanın amacı, sorunun kavranmasına ve kavratılmasına yardımcı olmaktır. Diğer konularda olduğu gibi bu konuda da pratiğe ışık tutmayan bir sürü ahkâm kesmek niyetinde değiliz. Sorunu açık, öz ve pratiğimize ışık tutacak şekilde irdeleyeceğiz.

ULUS VE ULUSAL HAREKET

Ulus tarihin tüm dönemlerinde mevcut olmayıp, toplumların gelişiminin belli bir aşamasında ortaya çıkmıştır. İlkel komünal toplumdan sonra uzlaşmaz sınıflar evrensel bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. Sınıfların ortaya çıkışı ve sınıflararası mücadele ise tarihin oluşumunun nedenleridir. İlkel-komünal toplumdan sonraki tüm toplumlarda bir yanda ezen sınıf ya da sınıflar, diğer yanda ezilen sınıf ve sınıflararası mücadele devamlı var olmuştur. Tarihte görülen tüm olayların nedenleri derinliğine incelendiğinde görülür ki bu olayların dayandığı temeler sınıf mücadeleleridir. Bu yüzdendir ki «bütün toplumların tarihi sınıf savaşımları tarihidir.» (Marks-Engels) diyoruz.

Sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte ezen ve ezilen sınıflar her dönemde görülmüşse de, üretici güçlerin gelişmesiyle beraber bu sınıfların

varlıklarında ve karşılıklı ilişkilerinde değişmeler söz konusudur. Bu değişimler neticesinde, klanlar, kabileler, aşiretler, uluslar gibi olgular ortaya çıkmıştır. Tarihin çeşitli dönemlerinde ortaya çıkan çeşitli guruplaşmalar arasında bir sürü çıkar çatışmaları olmuş, dönem dönem çatışmalar çok kanlı geçmiştir. Gerek toplumlararası gerekse de toplum içindeki çeşitli çatışmaların, mücadelelerin, savaşların dayandığı temel hep sınıf mücadelesidir. Bunun için, ister klanlar arasındaki mücadele olsun, ister aşiretler arası ve kapitalizmden önceki milliyetler arası mücadele olsun, isterse de milletler arasındaki mücadele olsun, sınıf mücadelesi anlaşılmazsa bu mücadeleler hakkında ortaya konulan değerlendirmeler hiçbir anlam taşımayacaktır.

Kimileri tarihin milletler mücadelesi, kimileri dinsel mücadeleler, kimileri ise kralların ya da bazı kişilerin yetenekleriyle tarihin şu veya bu tarzda oluştuğunu söylerler, bunun gerçeği yansıtmadığını bilmek gerekir. Birtakım olaylarda bazı kişilerin diğerlerine oranla etkileri ve fikirlerinin daha dikkate alınmaları mümkündür. Ne varki bu olayların belirleyicileri olduğu anlamına gelmez. Kahramanlar tarihi değil, tarih kahramanları yaratır. Bu yüzden tarihi, anlamak için, belirleyici olarak kiişlere ve durumlarına değil, sınıflara ve onların aralarındaki ilişkilerin durumuna bakmak gerekmektedir. Buradan ulusal, aşiret, dinsel vs. gibi farklılıkların olaylarda etkileri olmadığı anlamı çıkarılamaz. Bizler olayları etkileyen olgulara elbette bakarız, ama bizim için asıl önemli olan olayları belirleyen olgulardır. Kaldı ki her türlü çatışma ve anlaşmalar ekono-

mik temellerinden soyutlanarak kavranamaz. Ulus kapitalizmin bir ürünüdür ve ulusal hareketler, feodalizme karşı mücadelede ve ona karşı zafer dönemlerinde (Kapitalizmin Zaferi) ortaya çıkmıştır.

a) Serbest Rekabetçi Dönem:

Feodal üretim ilişkilerinin bağrında yeşerip ortaya çıkan kapitalist üretim ilişkilerinin ortaya çıkardığı burjuvazi, köylüleri de peşine takarak, feodalizme karşı köylü yığınlarını kendi etrafında örgütleyip harekete geçirerek demokratik devrimi yapmış ve kendi sınıfsal çıkarlarının gereği olarak aynı dili konuşan o bölge insanlarını birleştirmiştir. Üretim araçlarının sahibi olan burjuvazi, belli bir bölgede ele geçirdiği pazarı muhafaza etmek için hakimiyetinin sınırlarını çizmiş ve bu sınırları ulusal sınırlar olarak ilan etmiştir. Ulusal devletin sınırları olarak ilan edilen bu sınırlar aslında meta üretiminin, pazar ekonomisinin zaferi için ihtiyaç duyulan gümrük duvarlarıdır. «Burjuvazi, nüfusun, üretim araçlarının ve mülkiyetinin dağınık durumuna giderek daha çok son veriyor. Nüfusu bir araya toplamış, üretim araçlarını merkezileştirmiş ve mülkiyeti birkaç elde yoğunlaştırmıştır. Bunun zorunlu sonucu, siyasal merkezileşme oldu. Ayrıca çıkarlara, yasalara, hükümetlere ve vergi sistemlerine sahip bağımsız ya da birbirleriyle gevşek bağlara sahip eyaletler, tek bir hükümete tek bir hukuk düzenine, tek bir ulusal sınıf çıkarına, tek bir sınıra ve tek bir gümrük tarifesine sahip tek bir ulus içinde biraraya geldiler» (Marks-Engels, Seçme Eserler, s. 137)

Dil, toprak, ekonomik yaşantı birliği ve ortak kültür biçiminde beliren ruhi şekillenme birliği, ulusu oluşturan temel ögeler olarak söylenmelidir. Bu ögelerden hiçbiri yalnız başına ulus olgusunu açıklayamaz. Ne aynı dili konuşanlar, ne yalnızca aynı toprakta yaşayanlar, ne ortak kültür birliğine yalnızca sahip olanlar, ne de yalnızca ekonomik yaşantı birliğine sahip olanlar bir ulus teşkil ederler. Bu dört öge, feodalizmin yıkıldığı ve meta üretiminin zafer kazandığı kapitalizmde biraraya gelmiştir. Bu nedenle ulus kapitalizmin ürünüdür.*

Yukarda sayılan temel ögelerden bazılarını kapitalizmin ortaya çıkışından önce görmek mümkünse de ulusun oluşmasının temeli ekonomik yaşantı birliği olduğundan ve bu da kapitalizmin ürünü olarak oluştuğundan önce ulus ve ulusal hareketlerden bahsetmek mümkün değildir. «Bütün dünyada kapitalizmin feodalizme karşı nihai zaferi dönemi ulusal hareketlerle ilgili olmuştur. Bu hareketin iktisadi temeli meta üretiminin tam zaferini sağlamak için yurtiçi pazarı ele geçir-

---

* Bu tanımlamayı dogmatik olarak ele alan bazıları iç dinamikle kapitalizm'in gelişmediği ülkelerde uluslardan bahsedilemeyeceğini söylemekte ve bunu Kürt ulusunun, onun, kendi kaderini tayin hakkının yadsınmasında gerekçe olarak kullanmaya çalışmaktadırlar. Böyle düşüncelere eskidende rastlanırdı. «Avrupalılar sömürge insanlarında ulus olduğunu çok kere unutuyorlar, ama bu «unutkanlığı» hoş görmek şovenizmi hoş görmek demektir... Fakat hiç işçinin olmadığı, sadece köle sahipleri ve kölelerin vs. bulunduğu sömürgelerde bile «kendi kaderini tayin etme»yi talep etmek, saçma olmak bir yana, her marksist için zorunludur.» (Lenin, Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm s. 55).

mek zorunda olması, aynı dili konuşan bir halkın yaşadığı bölgeleri siyasi bakımdan birleştirme zorunda olması gerçeğinde yatar. «(Lenin, U.K.T.H. s. 55) Aynı dili konuşan insanların yaşadığı bölgeleri siyasi bakımdan birleştirerek gümrük duvarlarını oluşturan burjuvazi, bu gümrük duvarlarını oluşturması nedeniyle milliyetçi olmuş ve milliyetçiliğini kendi pazarının korunması ve savunulması yönünde kullanmıştır.

Batı Avrupa'da tek uluslu ulusal devletler kapitalizmin gelişmesini daha da hızlandırmasına karşılık, Doğu Avrupa'da ve Doğu'da birçok uluslu devletler kapitalizmin gelişmesi için elverişli devletler değildirler. «Ulusal devlet, kapitalizmin kuralı ve «norması»dır; Heterojen uluslar devleti geriliği temsil eder, ya da bir istisnadır. Ulusal ilişkiler bakımından kapitalizmin gelişmesi için en iyi koşulları, hiç şüphesiz ki, ulusal devlet sağlar.» (Lenin, U.K.T.H. s. 59) Burjuvazi kendi pazarı içindeki emekçileri sömürürken pazarını korumak ve genişletmek için diğer uluslara karşi pekçok savaşları da gündeme getirmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan çeşitli uluslar arasındaki savaşlar esas olarak burjuvaların pazar savaşlarıdır. Elbette burjuvazi savaş alanında kendisi savaşmamaktadır. Döğüşen, çarpışan, yaralanan, ölen hep işçi ve köylüler olmaktadır. Çünkü işçi ve emekçi kitleler vatan, millet, Sakarya bayraklarıyla, ellerinden kadeh eksik olmayan asalak burjuvalar tarafından kandırılmışlardır.

Bu arada ulusun egemen sınıfı burjuvaziye karşı, proletaryanın ve emekçi sınıfların devrimci savaşları da eksik olmamıştır. Avrupa'nın birçok

yerinde proletarya ve emekçi kitlelerin şanlı ayaklanmaları olmuş, bazılarında iktidarı kısa süreli de olsa emekçiler ele geçirmişlerdir. Fakat sonuçta yenilmişlerdir. Kapitalist toplumdaki ezilenlerin, sömürülenlerin, ezenlerle sömürenlere baş kaldırışı gibi daha önceki toplumlarda da ezilenlerin, sömürülenlerin, hor görülenlerin kendilerini ezenlere, sömürenlere karşı mücadelesi, ayaklanmaları, isyanları diğer bir deyişle halk hareketleri görülmüştür. Bilindiği gibi halk kavramı soyut bir kavram olmayıp ülkeye ve somut duruma göre sınıf içeriği değişir. Halk, belirli bir toplumda (Köleci, feodal, kapitalist) çıkarları devrimde olan sınıf ve tabakaların tamamını içine alan bir muhtevaya sahiptir.

b) Emperyalist dönem:

Serbest rekabetçi dönemde oluşturulan ulusal devletler, ulusal pazarın sınırlarını belirliyor ve serbest rekabetçi kapitalizmin ihtiyaçlarına karşılık veriyordu. Üretimin yoğunlaşması, kapitalizmin gelişmesi sonunda mevcut pazarlar burjuvazi için dar gelmeye başlamış daha ucuz ve yeni hammadde kaynakları, yani pazar ve özellikle de sermaye yatırım alanlarına gereksinim doğmuştur. Bu dönem, tekellerin ve mali sermayenin üstünlüğünün kurulduğu sermaye ihracının büyük bir önem kazandığı, dünyanın uluslararası tröstler tarafından bölüşülmeye başlanıp bu bölüşümün tamamlandığı emperyalist dönemdir. Bu dönemde serbest rekabetçiliğin yerini, tekelcilik almış ve tekelci burjuvazi için hammadde kaynaklarının yağmalanması ile sermaye ihraç ve yatırım alanları olarak dünya üzerindeki di-

ğer toprakların önemi artmıştır. Serbest rekabetçi dönemde de baskı ve diğer yöntemlerle sömürgelerin yarattığı değerler sömürülmekteydi. Sömürgelerin hammadde kaynakları ve sermaye ihraç alanları olarak öneminin artması, serbest rekabetçi kapitalizmin gelişme sınırı olarak kabul edilen 1860-70 yıllarına rastlamaktadır. Sömürgelerin ve bağımlı ulusların öneminin bu yıllarda olağanüstü önem kazanması ve tekelciliğin bu yıllarda ortaya çıkması! Tekelci kapitalizm ile dünyanın paylaşılmasının bir birinden ayrı olarak ele alınamayacağını göstermektedir. 20 yüzyıl başlarında ortaya çıkan emperyalizm çağında, sermayenin organik bileşiminin düşük olduğu ülkeye sermaye ihracı, serbest rekabetçi dönemdeki meta ihracından ayrı bir önem kazanmıştır. Aynı anda dünyanın paylaşılması ve sömürgelerin ve ezilen ülkelerin önemi daha çok artmıştır. Bu dönem üretim ilişkilerinin üretici güçlerin gelişmesine engel olduğu, diğer bir deyişle proleter devrimlerinin olabilmesinin objektif şartlarının olduğu dönemdir.

Feodalizme karşı köylüler ve emekçilerle birlikte özgürlük için savaşırken ulusların özgürlüğünü ve eşitliğini savunan burjuvazi; Üretimin olağanüstü kollektif bir nitelik kazanmasına rağmen, üretim araçlarının özel mülkiyetinin de o ölçüde bireyselleşmesiyle üretici güçlerin gelişiminin engellendiği bu devrede ulusların eşitliği ve özgürlüğü ilkesini bir kenara bırakmıştı. «Emperyalist dönemde burjuvazi, bütün dünyada devrimci, milliyetçi ve demokrat niteliğini kaybetmiştir. Onun ideolojisi artık milliyetçilik değil kozmopolitizmdir.» (M. ÇAYAN)

Sermaye ihracı nedeniyle bütün dünya bir avuç devletin sömürü alanı olmuş ve dünya 45'ten eveli 1900-45 arası başlıca ikiye bölünmüştür. (45'ler sonrasında Dünya'da yeni bir kamp doğmuştur. Bu kamp sosyalist ülkelerin kampıdır. Böylece günümüzde dünya iki kampa bölünmüştür. «Emperyalizmin ayırdedici özelliği bütün dünyanın gördüğümüz gibi şu anda büyük sayıda ezilen halklarla, muazzam servetleri ve büyük bir askeri gücü elinde bulunduran küçük sayıda ezen halklara bölünmüş olmasıdır.» (Lenin, U.K.T.H. s. 224)* Artık bu dönemde (45'ler evveli ve bugün). Genel olarak, paylaşılmamış dünya parçalarını paylaşma değil, paylaşılmış dünyanın yeniden paylaşılması söz konusudur. Elbetteki 45'ler sonrası ve öncesi emperyalist sömürü dışına şu veya bu şekilde çıkmış, zamanla tekrar sömürgeleşme sürecine giren ülkelerin paylaşılması da söz konusudur. Ama bu durum yaygın değildir. Çünkü bağımsız olan ülkelerin belirli bir kısmı sosyalizmi kurmaya yönelmiş ve emperyalist sistemden kopmuştur. Ancak diğer bir kısmı ki proleter önderliğin olmadığı ülkeler (23-50 Türkiye'si, Cezayir vs.) tümüyle emperyalist sistemden kopamamıştır, söylediklerimiz bu ülkeler için geçerlidir. Emperyalist ülkeler, kendi aralarında paylaştıkları ülkeleri; ilhak ederek ya da diğer yöntemlerle sömürmeye, kendi zenginliklerinin kaynağı yapmaya yönelmişlerdir. Emperyalist

---

* Günümüzde var olan ülkeleri şöyle sıralayabiliriz. 1 — Ezen ulusların oluşturduğu ülkeler, 2 — Ezilen ulusların oluşturduğu ülkeler. 3 — Sosyalist ve bağımsız ülkeler. Sömürgelerin emperyalist sistemin halkaları olmaları bu sıralamayı değiştirmez.

burjuvazi, kendi ülkesindeki sömürü kârından çok daha fazlasını sömürgelerden elde etmektedir. Kapitalizmin dengesiz gelişmesi bazı geri kapitalist ülkelerin sıçramalı bir gelişimle diğerlerine yetişip onları geçmesi emperyalist dönemde belirginleşerek; diğerlerini geçen emperyalist ülke ya da ülkelerin sömürgeleri yeniden güçleri oranında paylaşmak istemeleri ve bunu ancak zor yoluyla elde edebilmeleri dünya paylaşım savaşlarına neden olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın da İkinci Dünya Savaşı'nın da temelinde yatan gerçek dünyanın yeniden paylaşılmasıdır. Sömürgelerde savaş öncesi ve sonrası değişik bayrakların görülmesi, değişik 'efendilerin' görülmesi hep bundan ötürüdür. Bir ülkenin 'efendisinin' şu ya da bu ülke olması, onun sömürülmesi hep bundan ötürüdür. Bir ülkenin 'efendisinin' şu yada bu ülke olması, onun sömürülmesi ve ilhak edilmesi olgusunu değiştirmez. İlhak; bir ülkenin gönüllü bir isteği olmadan, zorla, başka bir ülke sınırları içine dahil edilmesidir diyebiliriz. İlhak edilen ülke, ilhak eden ülkeye yakın yahut uzak olabilir ve ilhak edilen ülke ve o ülkenin ulusu; bağımlı ulus ya da sömürge ulus ilişkileri içinde tutulabilir. İlhak edilmiş sömürge ve bağımlı uluslarla, bağımsız gibi görünen ancak ekonomik, politik, askerî ve kültürel vs. alanlarda emperyalist ülkeye bağlı yarı-sömürge, yeni-sömürgelerin hepsi birlikte ezilen ulusları oluştururlar. Bu uluslar kendi kaderlerini tayin hakkından yoksundurlar.

Serbest rekabetçi dönemdeki ulusal baskı ile emperyalist dönemdeki ulusal baskının maddi temellerinde değişiklik söz konusu olduğundan emperyalist dönemde ulusal baskının alanı genişle-

miş ve baskının şiddetinin boyutları da artmıştır. «Emperyalizm, sermayenin milli devletler dışına taşmış olması demektir. Milli baskının yeni bir tarihi temel üzerinde yaygınlaşmış ve şiddetlenmiş olması demektir. (Lenin, U.K.T.H. s. 151) Bir tarafta bir avuç ezen ulus, diğer yanda büyük çoğunluğu oluşturan ezilen uluslar olması üzere belirgin bir ayrımın yapılabileceği emperyalizm döneminde ulusal baskının artması, bizim, ulusların ayrılma özgürlüğüne karşı çıkmak değil, bu yönde daha sistemli mücadele vermemizi gerekli kılmaktadır. Ulusal baskının bu dönemde içeriğinin ve alanının genişlemesi nedeniyle devrimciler, emperyalizmin «ulusal sorunu, ulusal boyunduruğa karşı savaş gibi özel bir sorun olmaktan çıkararak ezilen halkların, sömürgelerin ve yarı sömürgelerin emperyalist sömürüden kurtuluşu genel sorunu haline getirerek bunun alanını» (Stalin, Millî Mesele, s. 46) genişlettiğini görmemezlikten gelemezler.

ULUSAL HAREKET VE ENTERNASYONALİZM

Serbest rekabetçi dönemde Marx ve Engels proletarya devrimine kapitalist ülkeler bütünü açısından bakmışlardır. Kapitalist ülkelerde iktidarı enternasyonalin (I. Enternasyonal) alması, bütün ülkelerin proleterlerinin kurtuluş yolu olarak görmüşlerdir. Marx ve Engels, proleterlerin enternasyonalist olduğunu, vatanlarının olmadığını belirtirlerken; proletaryanın sınıf düşmanının uluslararası olduğunu ve uluslararası düşmana karşı proletaryanın uluslararası birliğini sağlamak gerektiğini anlatmak istemişlerdir. Devrimci mücadelenin dar ulusal sınırlar içine hapsedilmesine ve mücadeleye sadece ulusal mücadele olarak bakılmasına karşı çıkmışlardır. Proletaryanın enternasyonalist olması bir ülkede proleterlerin burjuvaziyi altederek kendi iktidarını kurmaması anlamına gelmez, tersine proletaryanın kendi ülkesinde burjuvaziyi altetmek için ülkenin objek-

tif koşullarını tahlil ederek ona göre hareket etmesini zorunlu kılar. Diğer bir deyiş tarzıyla proletaryanın savaşı, şekil bakımından ulusal, içerik olarak da uluslararasıdır. «Öz olarak olmasa bile, biçim olarak proletaryanın burjuvaziyle savaşımı ilkin ulusal bir savaşımdır. Her ülkenin proletaryası, elbette her şeyden önce kendi burjuvaziyle hesaplaşmalıdır.» (Marx-Engels, Seçme Eserler, s. 144)

Emperyalist dönemde, ulusal sorunun, sömürgeler ve emperyalizme karşı mücadele genel sorunun bir parçası haline gelmesi nedeniyle, emperyalizme karşı olmayan hareketlerin ulusallığından bahsedilemez. Bahsediliyorsa, bu durum, bilgisizliğin ve cahilliğin en kötü örneği olmaktan öte başka bir anlam taşımaz. Günümüzde emperyalizme karşı verilen ulusal kurtuluş hareketlerinin öncülüğü önem kazanmaktadır. Ulusal kurtuluş savaşlarındaki, mücadelenin başarısını, etkilediği gibi başarının kalıcı olup olmamasını da belirler. Ulusal kurtuluş savaşlarının başarısının kalıcı olması ancak marksistlerin (Proletaryanın da denilir) öncülüğü ile mümkündür. Türkiye pratiği bu yönden öğreticidir. (Daha sonra etraflıca değineceğiz) Burjuvaziye karşı mücadele eden proleterlerin öz olarak enternasyonalist biçim olarak ulusal mücadele vereceklerini koyan Marx ulusal sorunu sınıfsal soruna bağlı olarak ele almıştı «kişinin bir başkası tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde bir ulusun bir başkası tarafından sömürülmesine de son verilmiş olacaktır. Ulus içindeki sınıflararası karşıtlığın kalkması ölçüsünde bir ulusun bir başkasına düşmanlığı da son bulacaktır.» (Marx-Engels, S. Y.

152) önceleri İrlanda'nın kurtuluşunu İngiliz işçi sınıfının kurtuluşuna bağlayan Marx; «Ben, İrlanda'nın İngiltere'den ayrılmasının olanaksız olduğunu düşünürdüm. Şimdi bunun kaçınılmaz olduğuna inanıyorum.» (Marx'ın 2 KASIM 1867 tarihli Engels'e mektup. Aktaran Lenin, U.K.T.H. s. 103) diyerek bunu İngiliz işçi sınıfı içinde ortaya çıkan sömürgelerden elde edilen kârdan bir miktar paylaşan işçi aristokrasisinin doğuşuna bağlamıştır. Bu İngiltere'de oportünizmin maddî temelini oluşturmaktaydı. Marx bu sorunu şöylece açıklamaktadı. «İrlanda rejiminin, İngiliz işçi sınıfının gelişip güçlenmesiyle devrilmesinin mümkün olacağına uzun zaman inandım. Bu görüşü **The New York, Tribune**'de her zaman ifade etmişimdir. Sorunu daha derinliğine inceleyince, şimdi bunun tam tersine inanmaktayım. İrlanda'dan kurtulmadığı sürece İngiliz işçi sınıfı hiç bir zaman **herhangi bir başarı gösteremeyecektir.** (Marx'ın, Engels'e 10 ARALIK 1869 tarihli mektubu. Aktaran Lenin, U.K.T.H. s. 106) Serbest rekabetçiliğin yerine tekelin geçmesiyle beraber kapitalizmin asalaklaşması, çürümesi, can çekişmesi dönemi olan emperyalizmde özel millî ekonomiler dünya ekonomik zincirinin birer halkası haline gelmiştir. Artık herhangi bir ülkedeki mücadelenin başarısı için, o ülkenin üretici güçlerinin gelişim seviyesinin incelenmesi yetersizdir. Sorun sistemin bütün açısından değerlendirilmelidir. Böylesi bir değerlendirmede görülür ki, devrimin objektif şartları bütün sistemde mevcuttur. Bu yüzden serbest rekabetçi dönemde olduğu gibi devrimin üretici güçlerin en gelişmiş olduğu ülkeden başlıyacağını düşünmek artık yanlıştır.

Çünkü değişen dünya ilişki ve çelişkileri devrimin öncelikle sistemin en zayıf yerinde patlak vermesini gerektirmektedir. «Kapitalizmin gelişmesi, farklı ülkelerde hiçte muntazam olmayan bir şekilde yürümektedir. Meta üretimi sisteminde başka türlüde olamaz. Bundan da reddedilemez bir şekilde şu çıkıyor ki sosyalizm bütün ülkelerde aynı anda zafere ulaşamaz. Önce bir veya birkaç ülkede zafere ulaşacak, ötekiler bir süre burjuva ya da burjuva öncesi dönemde kalacaklardır. (Lenin, S. Savaş, s. 5, 6,) «Emperyalizm cephesinin en zayıf olduğu yerde sermayenin cephesi yarılacaktır. Çünkü proletarya devrimi, dünya emperyalist zincirinin kırılmasının sonucudur. Ve devrime başlayan ülkenin, sermayenin cephesini yaran ülkenin, kapitalist anlamda daha gelişmiş ülkelere oranla daha az gelişmiş olması bununla beraber kapitalizmin çerçevesi içinde bulunması pekâla mümkündür.» (Stalin, Leninizmin İlkeleri, s. 32)

Şimdiye dek açıklamaya çalıştığımız emperyalizm dönemini ve serbest rekabetçi kapitalist dönemi ve aralarındaki birtakım farklılıkları anlayamaz, doğru tahlil edemezsek vereceğimiz kararların boş sözcükler topalmından öte bir anlam taşımayacağı açıktır. Marksizm-Leninizm bir dogma değil, eylem kılavuzudur. Hayatın yeni gerçekleri karşısında sürekli derinleşen ve zenginleşen, kendi kendini aşan bir doktrin olan marksizmde esas olan laflar değil muhtevadır. Marksizm-Leninizm'de değişmeyen tek şey Lenin'in deyişiyle onun yaşayan ruhu olan diyalektik metoddur. Bundan dolayı emperyalist dönemi kavramak, bu döneme özgü ilişki ve çelişkileri anlamakla; bu dönemde doğru tavır takınmak da ön

koşul olarak bu dönemin kavranmasını zorunlu kılar. Zaten dönemin somut tahlilini yapan devrimciler, sloganlarının muhtevalarını da bu şartlara uygun olarak belirlemişler ve temel enternasyonalist slogan olan «Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz» sloganı yerine, «Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz» sloganını kullanmaya başlamışlardır. Çünkü sloganlar somut durumdan bağımsız ele alınamaz. Eğer somut durumdan ayrı olarak ele alınırsa, ne kitlelere hedef gösterebilir, ne de propoganda ve ajitasyon görevlerini yerine getirebilir. Değişen şartları kavrayamayan ya da görmezlikten gelenlere karşı, yani Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz» demekte diretenlere karşı Lenin şöyle demektedir.» Bugün artık bütün ülkelerin proleterlerinin temsilcileri değil, ezilen halkların da temsilcileri durumundayız... Muhakkakki Komünist Manifestosu açısından bu değişiklik yanlıştır, ama komünist manifestosu çok değişik koşullarda yazılmıştır. Oysa günümüz siyaseti açısından, bu yapılan değişiklik doğrudur.» (Lenin, D.U.K.H. s. 368) görüldüğü gibi Lenin, «Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz» sloganına «ezilen halklar»ın ilave edilmesi gerektiğini belirtiyor. Bu değişikliğin gerekçesini anlatmamızın nedeni bugün bile şartları anlamamakla direnen doğmatiklere raslamamızdandır. «Oportünizm her yerde her zaman bilimsel sosyalizmi tahrife iki metoda başvurur.

Ya zaman ve mekân kavramlarını dikkate almadan Marksizm'in ustalarının başka tarihi şartlar için ileri sürdükleri ve yaşanılan tarihi dönemde eskimiş olan tezlere dört elle sarılır; ve bu tezleri kendi sapmasına dayanarak yapmaya çalı-

şır. Veya Marksizm'in Leninizm'in her şart altında geçerli tezlerini «zaman ve mekân değişmiştir o yüzden geçerli değildir.» diyerek Marksizm'i revize eder.

Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, ülkemizde de oportünizmin her türü, her iki metoda başvurarak Marksizmi-Leninizmi tahrif ederek, devrimci militanların kafalarını karıştırmaya çalışmaktadır. (M. ÇAYAN Kes. I.) Marksizmi reçeteler yığını olarak görenlere, Marksizmin evrensel tezlerini zaman ve mekân değişti, diyerek revize edenlerin aynı çevreler olması M. ÇAYAN'ı haklı çıkarmıştır. Emperyalist sistem yıkılana kadar enternasyonalist sloganlarımız «Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen haklar birleşiniz» olarak kalacaktır.

Önceleri Rus devriminin başarısı, ileri kapitalist ülkelerinin proletaryasının başarısına bağlandığı halde, emperyalizmin özelliklerinden ötürü bu düşünceden vaz geçilmiştir. «Devrim öncesinde ve hatta sonrasında şöyle düşünüyorduk: Ya devrim ileri kapitalist ülkelerde de aniden, hiç değilse çok çabuk patlak verir, ya da mahvoluruz.» (Lenin, III. Ent. Kon. s. 150) Daha sonra devrimin başarısının teminatı doğudaki ezilen halkların ulusal kurtuluş savaşları olarak görülmüştür. «Son tahlilde mücadelenin sonucunu belirleyecek olan şey, Rusya, Hindistan, Çin ve diğerlerinin dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu teşkil etmeleridir. Nitekim son yıllarda olağanüstü kurtuluş mücadelesine sürüklenmiş olanlar bu çoğunluktur. Dolayısıyla, bu bakımdan, dünya mücadelesinin nihai sonucundan en ufak bir şüpheye kapılmaya yer yoktur. Bu anlamda sosyalizmin

kesin zaferi, tam ve mutlak olarak sağlama bağlanmıştır.» (Lenin, D.U.K.H. s. 418)

Biz devrimciler her türlü ulusal, sınıfsal, vs. farklılıkların ortadan kalkması için mücadele ediyoruz. Daha önce de belirttiğimiz gibi tarihin tüm dönemlerinde görülmeyen, toplumların gelişmesinin belirli bir aşamasında ortaya çıkmış ve burjuvazi sayesinde özel bir önem kazanan ulus ve ulusal farklılıklar ne kadar temel sorunumuz değilsede objektif olarak ortaya çıkmış ve sınıfsal temele bağımlı olarak çözülmesi gereken bir sorundur. Burjuvazi kendi çıkarları açısından, ulus içindeki sınıfsal farklılığı görmezlikten gelir. Eğer sınıfsal farklılık zorla kabul ettirilmişse o zaman da sınıfsal farklılıkların ulusal bütünlük içinde ele alınmasını ister. Sık sık ulusal birlikten bahsetmeye özel bir önem verir. Çünkü, ulusal birlik, burjuvazi için birliktir ve ulusal barış kendi sömürüsüne karşı mücadele verilmemesi anlamını taşır. Ulusal birliği, ulusal barışı diğer uluslara karşı gibi göstermeye çalışırken bunların kendisi için barış ve birlikleri olduğunu bilir ve ulusal savaşlarda farklı uluslardan olanlar çarpışırken, savaşan tarafların burjuvaları kadeh tokuşturmakta mahzur görmezler. Bizim, belirleyici farklılıklar olarak sınıfsal farklılıkları görmemiz ve soruna bu temelde yaklaşmamız sınıfsal bir temele dayanır.

Enternasyonalizm, ulusal ve sınıfsal her türlü farklılıkların kaldırılması yönünde mücadele etmeyi gerekli kılar bilindiği gibi sınıfsal farklılıkların ortadan kalkması halk diktatörlüğü (İşçi-Köylü-Ezilenlerin-Diktatoryası) ve sonrada proletarya diktatörlüğü ile gerçekleşir. Ulusal farklı-

lıkların ortadan kalkması ve ulusların bütünleşmesi, ulusların demokratik birlikteliğinden, böyle bir birliktelikte ulusların eşitliğinden geçmektedir. Şunun altını çizerek belirtmek gerekir ki, ulusların eşitliği hiç bir zaman hedef olarak kabul edilemez. Ulusların eşitliği, ulusların birliğine ve bütünleşip kaynaşmasına giden yolda bir duraktır, kaçınılmaz bir durak olmasına rağmen nihai durak değildir. Ulusların eşitliğini savunmak ve bu uğurda mücadele etmek, tek hedef olarak bunu seçmek aynı şeyler değildir. Bizler devrimin bir parçası olarak bu uğurda da mücadele veririz. Ulusların eşitliğini hedef alarak çalışmak, ya da hedef olarak devrimci olupda pratikte sadece ulusal eşitlik için çaba harcamak milliyetçiliktir ve enternasyonalizmle çelişir.

Emperyalist dönemden önce burjuvazi henüz ilerici niteliğini kaybetmemişken ulusların eşitliğini savunuyordu. «Burjuvazi halkla birlikte, emeğiyle yaşayan herkesle birlikte özgürlük için savaşırken, milletlerin tam özgürlükleri ve eşit haklardan yanaydı» (Lenin, D.U.K.H. s. 93)

Emperyalist dönemde ise burjuvazi için ulusların eşitliği bir anlam ifade etmemektedir. Bu dönemde ulusların eşitliğini ve özgürlüğünü, küçük burjuva milliyetçileri ile ulusların kaynaşmasını hedef olan proleterler savunmaktadır. **Pratikte çoğu zaman K. Burjuva milliyetçileri kendilerini sosyalist olarak adlandırmakta ve ULUSLARIN EŞİTLİĞİNİ de enternasyonalizm olarak nitelemektedirler.**

Enternasyonalizmi ulusal bencillik ve ulusal dar görüşlülük içine sığdırmak mümkün değildir. Ulusal dar görüşün içine sıkışıp kalan, dünya dev-

rimci hareketi lehine hiç bir fedakârlığa katlanmayan, ulusal çıkarlarını temel alanları enternasyonalist olarak anlandırmak mümkün değildir. Bazen enternasyonalizm ile milliyetçiliğin çıkarları çakışıyor görünsede bu farklı iki anlayışı ortadan kaldırmaz. Ulusların kaynaşmasının ulusal farklılıkların ortadan kalkmasının ilk adımı, «ulusların kaderini tayin hakkını tanınması oluşturur. «Ulusların kaderini tayin hakkı» devlet kurma dahil her türlü hakkı içerir. Ayrı bir devlet kurmakta, başka uluslarla aynı devlet içinde yaşamakta bizzat o ulusun kendisinin karar vereceği bir sorundur. Bazıları «ulusların kaderlerini tayin hakkı»nı savunuyoruz, diye bizleri ulusların parçalanmasını savunmakla suçlasalarda bu böyledir. Biz «Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı»nı ulusların parçalanmasından yana olduğumuz için değil, tersine, ulusların birleşmesinden ve kaynaşmasından yana olduğumuz, zorla birleşmeye karşı olduğumuz ayrılma özgürlüğü olmadan birleşmenin demokratik niteliği olmadığı için bu ilkeyi savunuyoruz. Ayrılma özgürlüğüne sahip olan, eşit temellerde bir arada yaşayan ulusların birliğinin demokratikliğinden söz edilebilir. Ayrılma özgürlüğü olmadan demokratik birlikte olamaz. Nasıl ki, boşanma özgürlüğüne sahip olunmayan bir evliliğin, her iki tarafın isteğiyle devam ettiğini kimse iddia edemez ise. Boşanma özgürlüğü mevcut ise ve buna rağmen eşler birlikte yaşıyorsa ancak o zaman demokratik bir evlilikten bahsedilebilir. Boşanma özgürlüğünü savunmak boşanmayı savunmak anlamına gelmediği gibi boşanma özgürlüğü aile bağlarının zayıflamasına neden olacağı söylenemez. «Boşanma

serbestliğini savunan bir kimseyi, aile bağlarını yıkmak istemekle suçlamak ne kadar ahmakça ve iki yüzlüce bir davranışsa, ulusların kendi kaderlerini tayin etme özgürlüğünü savunmaları da, ayrılmayı teşvikle suçlamak, o ölçüde ahmakça ve ikiyüzlü bir davranıştır.» (Lenin, U.K.T.H. s. 85).

Devrimciler eşit şartlar altındaki ulusların birlikteliğini her zaman savunurlar, çünkü böyle çok uluslu devletler, sınıfsal ve ulusal her türlü farkın kalktığı topluma giden mücadeleyi kolaylaştıracaktır. Bazı uluslara özel imtiyaz tanıyan, eşit olmayan koşullar altındaki birlikteliğin her zaman karşısındayız. Ulusların kaynaşması, ulusal farklılığın ortadan kalkması ulusların kendi iradeleriyle mümkündür. Zor yoluyla, özümlemeyle, baskı ve şiddet kullanarak ulusal farklılıklar, ulusal düşmanlıklar azalma değil, artma gösterir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını ve bunun somut ifadesi olan ayrı devlet kurma haklarını savunmamız, ulusların ayrı devlet kurmalarını savunduğumuz anlamına gelmez. Elbette ayrı bir devlet kurmakta, kurmamakta o ulusun kendisinin karar vereceği bir konudur, ancak her hangi bir ulusun vereceği tüm kararların, devrimciler tarafından desteklenmesi zorunlu da değildir. Ulusların kaderlerinin tayin hakkının savunulması; ayrılmaya karşı çıkılamaz, burjuva milliyetçiliği suçlanamaz anlamına da gelmez. Verilen kararların bizlerce desteklenmesi, sosyalizmin çıkarları açısından değerlendirilir. Emperyalizm döneminde, ulusal hareketin, sosyalizmin çıkarına olup olmadığı emperyalizme karşı vurdu-

ğu darbe ile ölçülür. Verilen kararların, hareketlerin devrimciler tarafından desteklenmesi emperyalizmi geriletmesi onu parçalaması ve çöküşüne, yok oluşuna, hizmet etmesi koşuluna bağlıdır. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı istemini mutlak olarak ele alırsak, bazı şartlar altında, her demokratik istem gibi bu da emperyalizmin işine ve hakim sınıfların işine yarıyabilir. «Uluslar kaderlerini tayin hakkı dahil, demokrasinin çeşitli istekleri mutlak şeyler değildir, bunlar dünya demokratik hareketinin (bugün sosyalist harekettir) tümünün bir parçasıdır. Bazı somut durumlarda parçanın bütünü ile çelişkiye düşmesi mümkündür. O zaman parça atılır.» (Lenin, U.K.T.H. s. 184).

Ulusal hareketlerin, her zaman her yerde emperyalizme darbe vurduğunu söylemek mümkün olmadığı gibi bütün ulusal hareketlerin emperyalizmle uyuştuğunu, emperyalizmin işine yaradığını söylemek mümkün değildir. Hakim ulus, ayrıcalıklarının devam etmesi, baskı altında tuttuğu, ezdiği, sömürdüğü halkların hareketsiz kalması için «ulusal hareketlerin emperyalizmin işine yaradığı» gibi çeşitli savaşlar gerek hakim ulusun egemen sınıflarınca gerekse hakim ulusun küçük burjuvalarınca sık sık ileriye sürülmektedir. Öte yandan ezilen ulus küçük burjuvaları tarafından her ulusal hareketin desteklenmesi gerektiği öne sürülmektedir. Her iki tarafın görüşünün yanlışlığını hayat defalarca kanıtlamıştır. Emperyalizm döneminde burjuvazi ilerici niteliğini yitirdiğinden ötürü ulusal kurtuluş hareketleri ya proleter devrimcilerin öncülüğünde ya da küçük burjuva devrimcilerinin öncülüğünde olmaktadır. Ka-

lıcı başarılar ancak marksistlerin öncülüğünde mümkündür. Aksi takdirde K. burjuvaların önderliğindeki hareketlerin başarısı kalıcı olmamaktadır ve zaten enternasyonalist tavırda ancak proletaryanın öncülüğünde gerçekleşir.

Emperyalist dönemde, bütün ülkelerin işçilerini ve ezilen halkları, birleştirme göreviyle karşı karşıya olan bizler, ulusların serbest, gönüllü birleşmesinin ve kaynaşmasının, her ulusun kendi kaderini tayin hakkına sahip olmasıyla gerçekleşebileceğini söylemiştik. Daha önce de söylediğimiz gibi bu dönemi, bir tarafta bir avuç zengin dünyayı elinde bulunduran emperyalist devletleri, diğer tarafta ezilen, hor görülen, sömürülen yarattığı değerlere el konulan ezilen halkların çoğunluğu olmak üzere başlıca iki ülkeler gurubuna ayrılmıştır. (45'ler öncesi)*

Ezen ve ezilen ulusların objektif durumlarının farklılığı ulusları oluşturan sınıfların da farklı olmasını sağlar. Emperyalist ülkelerin burjuvazisi kendi emekçilerini sömürmenin yanında birçok ülkenin halkını sömürür ve onlara karşı bir baskı ve tenkil politikası izler. Ezilen ulusal karşı politikalarının temelinde doymak bilmeyen bir sömürü anlayışı yatar. Ezilen ulus her yönüyle (Kültürden, sanatına, politikasından, ekonomisine kadar) baskı altında bulunur. «Yaygın sömürge siyasetinin bir sonucu olarak Avrupa proletaryası

---

* 1917 Ekim Devrimiyle proletaryanın Rusya'da iktidarı ele geçirmesi dünyanın bu ikiye bölünmüşlüğü demektir. Ezilen halklar tarafının güçlenmesine neden olmuştur, sade bu ayırım ortadan kaldırmamıştır. «Sonuç olarak, bütün, bunlar, Rusya'yı dünyanın *ezilen halkların* baş temsilcisi yapılmıştır.» (Lenin, D.U.K.H. s. 369 «abc»).

bugün **kısmen** öyle bir duruma gelmiştir ki bütün toplumu geçindiren onun emeği değil, sömürgelerde hemen hemen esaret altına alınmış olan yerli halkın emeğidir.» (Lenin, D.U.K.H. s. 30) Burjuvazi ezdiği birçok ulusun (ya da ulusların) işçi ve emekçilerinin sömürüsünden elde ettiği kazancın kırıntılarını kendi ulusunun işçilerinin bir kısmına dağıtarak aristokrat işçi tabakası yaratıp kendi yedeğine almaya çalışmıştır. Ezen ulusun emekçilerinin bir kısmının bu sofra artıklarıyla beslenmeleri diğer emekçilere ve özellikle ezilen ulusun emekçilerine nazaran daha iyi bir ekonomik duruma sahip olmalarının nedenidir. Diğer işçi ve emekçi tabakalara göre daha iyi yaşam koşullarına sahip bu tabaka aristokrat işçi tabakasıdır. Kendilerine okulda, askerlikte, hayatın bütün alanlarında ezilen ulusu küçük görme, onlardan nefret etme öğretilmiştir. Tüm bunlar sosyal şovenizmin ekonomik, politik ve ideolojik **temelleri olmaktadır. Sosyal şovenizm, oportünizmin belli bir şekil*** tezahürü olup, oportünizm gibi sınıfsal değil zümre çıkarlarını savunmaktır. Politik ve ideolojik olarak sınıf savaşına değil, sınıf işbirliğine dayanır. Şovenizm, ezen ulusun çıkarlarını ve o ulusun burjuvazisiyle tavır aldığından, ezilen ulusun ayrı devlet kurma hakkını yadsıdığı için devrimci harekette temizlenmesi gereken bir cüruf olarak ortaya çıkar.

Enternasyonalizm her ulusun devrimcilerine her şeyden önce «kendi» burjuva görüş alanına hapsolmamak ve onun kuyruğuna takılmak gibi özel bir dikkat sarfetmelerini öğretir. Ezen ve ezilen ulusların farklı konumlarda olmaları farklı isteklerde bulunmalarına neden olur. «Bir tek he-

defe doğru yürüyüş! halklarda tam eşitlik, bütün ulusların en sıkı biçimde birbirine yaklaşmasının ve sonra da birbirleriyle kaynaşmasının ayrı ayrı somut yollardan geçilmesini gerektirdiği açıktır, nasıl ki örneğin, bir sayfanın merkezindeki noktaya giden yol sayfanın bir kenarından hareket edildiğinde sola öteki kenarından hareket edildiğinde sağa gidilmesini gerektirirse» (enin, U.K. T.H. s. 189) ezen ve ezilen ulusların objektif durumu kavranılamaz ve farklılıklardan ötürü gerekli ayrım yapılamaz ise verilecek kararların doğru olmayacağı açıktır. Subjektif niyetimiz ne kadar iyi olursa olsun objektif gerçeğe uygun düşmüyorsak, bunun bir değeri olamayacağı gibi, güçlerin yanlış kullanımını da beraberinde getiren bir durum oluşacaktır.

Kendi burjuvalarına karşı mücadele eden ezen ulus devrimcileri «Başka ulusları ezen ulusun özgür olamayacağını» bilerek ezilen ulusun ayrılıp devlet kurma hakkını savunmalıdırlar. Eğer ulusal baskıya karşı mücadele etmezsek bırakın devrimci olmayı, tutarlı bir demokrat bile olamayız ve ezilen ulusun üzerine uygulanılan ulusal baskıya karşı çıkmayan ezen ulus devrimcileri, ulusal baskının suç ortağı olurlar. Burjuvazi her zaman bölünmeyelim, ulusal birliği güçlendirelim dese de, bizler bu yaygaralara kulak asmadan diğer ülkelerin ve ezilen ulusların proleteryası ve ezilen ulusla birlikte tavır almaya önem vermek zorunluluğunu duyarız. Ancak böyle davranmakla ezilen ulusun işçi ve emekçileri arasında, ezen ulusa karşı olan güvensizliği silmek ve enternasyonalist bağlar kurmak mümkün olur. Eğer tavırlarımızda ezen ulusun burju-

vazisinin çıkarına en ufak bir yer verme gösterirsek, o zaman ezilen ulusun emekçilerinin güveni de o ölçüde sarsılır. «Ezen ülkelerin işçilerinin enternasyonalist eğitimi, zorunlu olarak, herşeyden önce, ezilen ülkelerin özgürlüğü ve ayrılması ilkesinin savunulmasını içermelidir. Yoksa, ortada enternasyonalizm diye birşey **kalmaz**. Bu propagandayı **yapmayan** ezen bir ulusun Sosyal Demokratını, emperyalist ve alçak saymak görevimizdir, sosyalizmin gerçekleşmesinden önce **ayrılma olasılığının** binde bir olması durumunda bile, bu istem, mutlak bir istemdir.» (Lenin, U.K.T. H. s. 190)

Öte yandan, ezilen ulusun farklı konumda bulunması, ulusal imtiyazlara sahip olmaması, ezilen ulusun burjuvazisinin de baskıya maruz kalması durumunda burjuvazi kendi çıkarları gereği ayrılmayı savunabilir. Ezilen ulusun devrimcileri için sorunun sınıfsal yönü önem arzettiğinden, burjuvazisinin peşine takılması; ezen ulusun proleterleriyle birlikteliği, hakların kardeşliğini savunması gerekliliğinden düşünülemez. Ezen ulusun işçileriyle birliğe önem vermeyen ezilen ulusun devrimcileri kendi **burjuvalarının piyonu, sömürüsünün devamına yardımcı olmak*** konumundan kurtulamazlar, «Hakim milletlerin Sos-

---

* Burada ezen ulus olarak söz konusu edilenler emperyalist ülkelerin uluslarıdır. Emperyalist olmayan, ezilen ulus olmasına rağmen, aynı zamanda bazı uluslara nazaran ayrıcalıklara sahip ulusların (Türkiye, Pakistan, Hindistan, gibi ülkelerdeki hakim uluslar) anlatılan konumda olmadıklarını belirtelim. Bu yüzden bu ülkelerdeki işçi sınıfının durumu ile emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfının durumu farklıdır.

yal Demokratları o halk uğrunda, onun içtenlikle tanınmasını sağlama yolunda mücadele vererek ezilen milletlerin ayrılma hakkına sahip olmalarını istemelidirler; çünkü aksi takdirde milletlerin eşit haklarının ve milletlerarası işçi sınıfı dayanışmasının tanınması, lafazanlıktan başka bir şey olamaz ve ikiyüzlülüğün daniskasıdır. Öbür yandan ezilen milletlerin Sosyal Demokratları da bütün ezilen milletlerin işçilerinin hakim milletler işçileriyle birleşip kaynaşmasına en büyük önemi vermelidirler, yoksa bu Sosyal Demokratlar ister istemez her zaman halkın ve demokrasinin çıkarlarına ihanet eder ve her zaman toprak ilhak edip başka milletleri ezmeye hazır olan kendi milli **burjuvazisinin müttefikleri olacaklardır.**» (Lenin, D.U.K.H. s. 153)

Ezen ve ezilen ulusun devrimcilerinin burjuva görüş alanına sıkışıp kalmamaları, enternasyonalizmden sapmamalarının, enternasyonalizmi milliyetçilik ve şovenizmle kirletmemeleri için bahsettiğimiz gibi ayrı istekler öne sürmeleri gerekmektedir. Bu ayrı istekler ileri sürülmediğinde ve kendi burjuvalarımıza karşı gerektiği gibi mücadele etmediğimizde doğal olarak öteki uluslara güven veremeyiz. Enternasyonalizm bize kendi ulusumuzun çıkarlarını diğer ulusların çıkarlarından üstün tutmayı değil, kendi ulusal çıkarlarımızdan fedakârlık etmeyi öğretmektedir. Ezen ve ezilen ulusun oportünistlerinin ortaya çıkış temelleri farklıdır.

Ezen ulusun decrimcileri şovenizm batağına saplanabilirler ve böylelerine sosyal-şovenist denilse de, ezilen ulusun devrimci hareketlerinde ortaya çıkan oportünist sapmalar, küçük burjuva

milliyetçiliği ortaya çıksa da, maddi temeli olmadığından bunlara sosyal şovenizm denilemez.

Ezen ulus milliyetçiliği, sahip olduğu ayrıcalıkları kaybetmemek ve daha fazla ayrıcalık elde edebilmek için her yola başvurur. Bu yönde ezdiği, baskı altında tuttuğu, sömürdüğü ulusun veya ulusların en ufak bir hareketini bile, kanla, ateşle, şiddetle, bastırmaya uğraşır ve tüm bu davranışlarının sebebini kendi ulusal çıkarları adına yaptığını belirtir. Ezilen ulusu eritmeye (asimilasyon) çalışması ve ona karşı soykırımına (jenosit) girişmesi ezen ulusun her zaman başvurduğu yöntemlerdendir. Bu sebebten ezen ulus devrimcilerinin kendi burjuvalarına karşı çıkması hatta onu desteklemesi mümkündür ve buna sosyal şovenizm denilir. Bırakalım devrimciliği, demokratlık bile böylesi bir uygulamayı reddeder. Ezilen ulusun devrimci milliyetçilerinin tavırları da ulusal çıkarları savunur ve devrimciler ezilen ulusun milliyetçilerini desteklerler (devrimci özünü yitirmedikçe) ama ezilen ulus milliyetçiliği şovenizm olarak adlandırılamaz. Çünkü ezilen ulus; bırakın birtakım ayrıcalıkları, en tabii haklarına bile sahip değildir. Ezilen ulus milliyetçiliği ulusal baskıya karşı kendi ulusal haklarını almayı amaçlar. Bu nedenle kendi ulusal hakları için mücadele eden ezilen ulus milliyetçiliğinde şovenizm bulunmaz. «Hakim bir ulusun milliyetçiliği ile, ezilen bir ulusun milliyetçiliği, büyük bir milletin milliyetçiliği ile küçük milletin milliyetçiliği arasında mutlak ayrım yapmak gerekir.» (Lenin, D.U.K.H. s. 411)*

---

* Ezilen bir ulus durumunda olduğu gibi başka uluslara oranla bazı ayrıcalıklara sahip ezilen ulusların

Emperyalizm döneminde ezilen ulus milliyetçiliğinin demokratik muhtevası —Emperyalizmin uyguladığı ulusal baskı genişlediği için— ve bu muhtevanın ne ölçüde demokratik bir nitelik taşıdığı onun, emperyalizme karşı vurduğu darbenin derecesi ile ölçülür.

Ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliği arasına ne kadar kalın çizgiler çeksek de; bu çekilen çizgiden çok daha kalın ve belirgin olanını her türden milliyetçilik ile —ezilen ulus milliyetçiliği ile daha az— enternasyonalizm arasına çekmek zorunludur. Çünkü milliyetçilik her zaman kendi ulusunun çıkarlarını temel alır, kendi ulusunun gelişimini amaçlar. İster ezen ulus milliyetçiliği olsun, isterse de emperyalizme karşı tavır alan, onu gerileten, parçalayan, maruz kaldığı ulusal baskı nedeniyle ona karşı savaşan bu nedenle de ilerici olan ezilen ulus milliyetçiliği olsun, hareket noktası olarak ulusal çıkarları alır. Hareket noktası bu olan ezilen ulus milliyetçiliği de fırsatını bulursa başka ulusları ezmeye hazır bir durumda görülür. Başka bir deyişle, ulusal baskıya karşı çıkan ezilen ulus milliyetçiliği; kendi içinde sömürü ve baskının numunelerini taşır. Elbette ezen ve ezilen ulus milliyetçiliği aynı kefeye konamaz. Bizim anlatmak istediği-

---

milliyetçiliğininde şovenizm olması kaçınılmazdır. Ülkemizde, Türk ulusu da ezildiği halde; Kürt ulusuna göre hakim ulustur. Bu nedenle. Türk milliyetçiliğine şovenizm demek mümkündür, ama bu durum Kürt ulusuna göre ileri sürülmektedir. Yoksa emperyalizme karşı mücadelesi ile Türk milliyetçiliği şovenizm olmazken, Kürt ulusundan ayrıcalıklar konusunda ise şovenizm damgasını yer. Bu ayrıcalıklara karşı çıktığı ölçüde devrimciler (Türk sosyalistleri) Şovenizm bataklığından kurtulacaklardır.

miz, ilerici niteliğe sahip bile olsa milliyetçilik enternasyonalizmin taban tabana zıt olduğudur. Enternasyonalizm en büyük ulusal fedakârlığı gerekli kılar. Bu ulusal fedakârlık esas olarak ezen ulustan beklense de ezilen ulusun da fedakârlığa hazır olması şarttır.

Başka türlü; değil ulusları kaynaştırmak birbirine bile yaklaştırmak mümkün değildir. Pratikte çoğu zaman ezilen ulus milliyetçileri, sosyalizmin prestijinden dolayı, kendilerine sosyalist demekte; milliyetçilik ile enternasyonalizmi bilerek ya da bilmiyerek birbirine karıştırıp milliyetçiliği enternasyonalizm olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Oyle ki, enternasyonalizm ezilen ulus milliyetçiliğinden ayrılmaz demekte hatta bazıları, devrimci kelimesine bir milliyetçi kelimesi daha eklenerek devrimci milliyetçilikle, enternasyonalizmin çelişmediğini söylemektedirler. Hatta daha da ileri giderek «Milliyetçiliğin azı kişiyi enternasyonalizmden uzaklaştırır» bile diyebilmişlerdir.*

---

* Emperyalizmin bir yeni-sömürgesi olan Türkiye'de Türk ulusu ezilen bir ulustur. Ancak, Türkiye gerçeğinde ezilen, her türlü haktan yoksun Kürt ulusuda vardır. Bu cümleyi sarfedenler iki yanlışa düşmüşlerdir.

Birincisi, ezilen ulus milliyetçiliği de olsa milliyetçiliğin enternasyonalizmle zıt olduğu gerçeğidir. Enternasyonalistler emperyalizme karşı yurtseverlik tabanında mücadele verilir.

İkincisi, Türk ulusu ezilen bir ulus olmasına rağmen aynı zamanda, Kürt ulusunu da ezen ulus durumundadır. Türk milliyetçiliğinin, Jenosit ve asimilasyon politikasıyla, enternasyonalizmle hiçbir ilişkisi olamaz. Bunun tersini düşünenlerin devrimcilikle ilişkilerinin olduğunu bile düşünmek abestir.

Enternasyonalizm, ezilen ulus milliyetçiliği ile değil, yurtseverlik ile uyum sağlar. Yurtseverlik milli dar görüşlülüğü sınırları içinde hapsedilmiş değildir. «Yurtsevererlik proleterya enternasyonalizmden ayrılmaz.» (Ho She Minh, Seçme Yazılar, s. 140)

Nazi almanyasının işgaline uğrayan Fransa'da kahramanca çarpışan komünistler de, yankee emperyalizmine karşı uzun bir halk savaşı veren Vietnamlı komünist yoldaşlar da enternasyonalizm temelinde, yurtseverlik tabanında mücadele etmişlerdir. Emperyalizme karşı mücadele; milliyetçilik temelinde küçük burjuvalar tarafından, enternasyonalist temelde proleter devrimciler tarafından verilmektedir.*

Sonuç olarak özetlersek; Emperyalizmin işgali altındaki tüm halkların, emperyalizme karşı mücadelesinin başarıya ulaşması ve başarının kalıcı olması; enternasyonalist temelde mücadele ile, proleteryanın öncülüğü ile mümkündür. K. burjuvazi önderliğindeki, emperyalizme karşı milliyetçilik temelinde yürütülen mücadelenin başarı sağlaması azdır. Bu mücadele başarı kazansa bile, sonuçta milliyetçilikleri gereği özü boş milli ekonomi yaratmaya yönelmelerinden ötürü ve de bunun emperyalizm döneminde mümkün olmamasından ötürü, bağımsızlığını kazanan ülkenin **Türkiye'de olduğu gibi** tekrar emperyalizmin sömürgesi olması kaçınılmazdır.

---

* Emperyalizm döneminde burjuvazi ilerici, devrimci barutunu yitirdiğinden ötürü burjuvazinin önderliğinde emperyalizme karşı mücadele söz konusu olamaz. *Che*'nin deyişiyle burjuvalar emperyalizmin arka lambaları olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BUNALIM DÖNEMİ VE YENİ SÖMÜRGECİLİK

Şimdiye kadar yazılanlar ulusal sorun üzerine genel bir bakış ve bazı kavramların açıklanmasını sağlıyabilmek amacına yönelikti. Şunu açıkça belirtelim ki bunlar lâf kalabalığı olsun diye açıklamaya çalışmadık. Böyle bir gayrete girmemizin nedeni bir kaşık suda fırtınalar koparılarak polemiklere düşmemek içindir. Kavram kargaşası yüzünden, aynı şeyleri söyleyenlerin ayrı şeyler söylediği, ayrı şeyler söyleyenlerin de aynı şeyler söylediği gibi durumlarla sık sık karşılaşmaktayız.

Sorunu, entellektüel gevezelik için değil, devrim yapmak için, mücadelemize ışık tutması ve mücadelede sağlam adımlar atabilmek için incelediğimizden, ulusal sorunun ülkemizde nasıl ortaya çıktığını açıklığa kavuşturmak gereklidir. Diğer tüm meselelerde olduğu gibi bu meselede de iradi müdahale yapabilmenin ilk şartı mevcut

durumunu belirlemek, yani onun içsel çelişkilerinin onun diğer şeylerle ilişki ve çelişkilerinin temelini kavramak olmalıdır. Bu yüzden Kürdistan ve Türkiye'nin özgül konumlarını kavramak için, tarihsel gelişimlerini ve diğer ülkelerle ilişki ve çelişkilerini incelemek atılacak ilk adımdır. Ancak şunu hemen belirtmekte yarar var ki o da, Kürdistan'ın diğer parçaları hakkında detaylı bilgiye sahip olmadığımızdır. Bu nedenle ancak bütün hakkında genel değerlendirme yapacak ve de Türkiye Kürdistan'ı üzerinde ağırlıkta duracağız.

«Partimiz ulusal sorunda da soyut ya da biçimsel ilişkileri değil, 1) Somut tarihi durumunun ve herşeyden önce **iktisadi durumun** tam ve doğru bir değerlendirmesini; 2) **Ezilen sınıfların, emekçilerin SÖMÜRÜLENLERİN çıkarlarıyla egemen sınıfın çıkarlarının ifadesinden başka birşey olmayan genel olarak halkın çıkarları, genel fikri arasındaki açık, seçik, ayrımı;** 3) Dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun mali sermaye ve emperyalizm dönemine özgü biçimde küçücük bir ilerlemiş kapitalist ve aşırı ölçüde zengin ülkeler azınlığı tarafından sömürgeleştirilmesini ve mali köleliğini gizleyen burjuva demokrasisi yalanına karşı çıkarak hak eşitliğinden yararlanmıyan, ezilen, bağımlı uluslarla bütün haklardan yararlanan, ezen ve sömüren uluslar arasında aynı açık seçiklikte bir ayırımı birinci plana koymalıdır.» (Lenin, U.K.T.H. s. 216 «abç»).

Emperyalist dönemde dünyayı anlıyabilmek, dünyadaki en önemli çelişmeleri anlıyabilmek demektir. Temel çelişkiler 1) Emek-sermaye, 2) Emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişki, 3) Ezi-

len halklarla emperyalizm arasındaki çelişki temel çelişkidir. Yine emek sermaye temel çelişkisinden kaynaklanan ve onun görünümünü alan iki temel çelişkiden daha bahsetmek mümkündür. 1) Kapitalist ülkelerde, proleterya, burjuvazi çelişkisi, 2) Emperyalist-kapitalist sistemle sosyalist sistem arasındaki çelişki. Değiştirmeyi istediğimiz dünyayı eğer anlıyamıyorsak onu değiştirmemiz de mümkün değildir. Yukarda sıraladığımız çelişkilerden emek-sermaye çelişkisi kapitalizmin evrensel çelişkisidir ve diğer çelişkiler bu çelişkiden kaynaklanır. Sürecin başından sonuna kadar var olan ve tüm çelişkilere damgasını vuran, onların ortaya çıkış nedeni olan çelişkiye temel çelişki denir. Çağımızda bu temel çelişki emek-sermaye çelişkisidir. Bunun yanında aynı süreçte daha sonra ortaya çıkan baş çelişkiler, sürecin belirli bir anında çözümlenmesi zorunlu çelişkiler durumuna gelirler. Bu çelişkiler o anda baş çelişkidirler. Baş çelişki bir süreç boyunca değişiklik gösterebilir ve bazen temel çelişkinin kendisi baş çelişki olur. Bazen de temel çelişkiden çıkan diğer çelişkiler baş çelişki konumuna yükselir. Yani süreçte temel çelişki değişmeden kalırken, baş çelişki değişebilir. Sürecin bütünü ancak temel çelişkinin çözümü ile mümkündür.

Yukarda sıraladığımız ilişki ve çelişkiler değişiklik gösterirse, dünyanın durumunda da değişiklik olur. Çelişkilerin özü aynı kalsa da biçimde meydana gelen değişmeler emperyalizmin farklı ara evrelerini şekillendirirler.

Bu ilişki ve çelişkiler, Rusya'daki devrime, Rusya devriminden İkinci Dünya Savaşı'na ve

İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde farklılıklar arzeder. Bunun için Rus devrimine kadar olan döneme I. bunalım dönemi, Rus devrimi ile 1945 arası döneme 2. bunalım dönemi ve daha sonrasına 3. bunalım dönemi denir.

Üçüncü bunalım döneminde dünyaya baktığımızda emperyalistlerin kendi aralarında olsun, emek-sermaye arasında olsun, emperyalizmle halklar arasındaki çelişkilerde olsun bazı biçimsel değişmeleri gözlemliyebiliriz. İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalizm birçok ülkede zafer kazanmış ve dünyanın üçte biri emperyalizm için pazar olmaktan çıkmıştır. Emperyalizmin pazarlarının hissedilir ölçüde daraldığını, sermayenin ve üretimin korkunç derecede temerküz ve yoğunlaşmasına neden olan bilim ve tekniğin önemli gelişme gösterdiğini görmekteyiz. Bir yandan pazarların daralması diğer yandan üretim ve sermayenin son derece yoğunlaşmış olması emperyalistler arası çelişkiye iyice derinleştirmiştir. «Emperyalist ülkelerin eşit olmayan gelişme konumundan ve kontrolleri altındaki toprakların gittikçe daralmasından ileri gelen pazar mücadelesinin bir sonucu olarak, emperyalizmin bu üçüncü genel bunalım aşamasında, emperyalist ülkeler arasındaki çelişkiler gittikçe şiddetlenmektedir.»» (Giap. Halk Savaşının Askeri Sanatı, s. 277)

Emperyalistlerarası çelişki gittikçe şiddetlenmesine karşılık bu çelişki yeni bir paylaşım savaşı biçiminde çözümlenmemektedir. Bunun nedeni dev Dünya Sosyalist Blok'u* (ulusal kurtuluş sa-

---

* Sosyalist blok, üretim araçlarının özel mülkiyetinin ortadan kaldırıldığı (ya da büyük ölçüde kaldırıldığı) ve sos-

vaşları da önemli bir etmendir) ve nükleer güçlerin eriştiği seviyedir. Burada tayin edici olan şüphesiz ki dev Dünya Sosyalist Blok'udur ve de Sosyalist Blok ile demokrasi güçlerinin artan etkisi günümüzde güçler dengesini temelinden değiştirmiştir.

«Bugün dünyadaki güçler arası ilişkilerin değerlendirilmesi, göstermektedir ki; **Devrimci güçler karşı devrimci güçlerden ve barışçı güçler savaş yanlısı güçlerden, daha güçlüdür.** Biz ilerlemekteyiz, düşman ise gerilemektedir...» (a.g.e. s. 279)

Güçler dengesinin temelinden değişmiş olması nedeniyle emperyalist gruplar arası uzlaşmaz rekabet ekonomik plandan askeri plana yansıyamamaktadır. Ve emperyalistler zorunlu olarak, sosyalist güçlere karşı (Ulusal kurtuluş savaşları

---

yalist üretimin örgütlendirildiği ve de örgütlendirilmeye yöneldiği tüm ülkelerin objektif topluluğudur. Bazı sosyalist ülkelerin koyduğu yanlış tavırlar ve birbirleri ile olan çelişkileri, hatta bunlar son derece sertleşmiş olsada sosyalist blok gerçeğini ortadan kaldırmaz. Çünkü sosyalist blok subjektif irade temelinde oluşan bir olgu olmaktan çok öte o bir objektif gerçekliktir. Yani onun varlığını belirleyen komünist partiler arası (Sosyalist ülkelerin) subjektif irade birliği olamaz onu, belirleyen, bu ülkeler topluluğunda sosyalist üretim ilişkilerinin var olup olmamasıdır. Sosyalist kamp, halen ayrılıklar dolayısıyla karmaşık bir durumundadır, fakat varlığı da inkâr edilemez bir olgudur. Hiç kimse sosyalist kampı hiç kimsenin arzusu ile tasfiye edemez. *Sosyalist olmayan bir ülkeyi sosyalist kampa soksanız bile o ülke sosyalist olamaz, aksine sosyalist bir ülkeyi sosyalist kampın dışına çıkarsanız, o ülke sosyalist olmaktan vazgeçmez.* (Kim İl Sung, M. L. ve Proleter Enternasyonal Bayrağını yüceltelim. s. 85)

sosyalist güçler arasında değerlendirilmelidir) entegrasyona gitmektedirler.*

Emperyalistler arası çelişkinin geçici bir çözüm şekli olan paylaşım savaşının çıkmaması konusunda Kim İl Sung şöyle demektedir: «Dünya yüzündeki kuvvetler dengesindeki temel değişiklik, yani bir dünya savaşının patlak vermesini önlemek ve barışı korumak ve sağlamlaştırmak bakımından geçerli bir olanak yaratmıştır. Emperyalistlerin istedikleri taktirde, savaş çıkarabilmelerinin zamanı geçmiştir.

Ancak, bu savaş tehlikesinin ortadan kaldırıldığı anlamına gelmez. Emperyalizm yaşadıkça, savaşın kaynağı kurumayacaktır.» (Kim İl Sung, a.g.e., s. 47)

Aynı konuda Le Duan şöyle demektedir: «...Bugün bir sosyalist toplum yaratmak için emperyalizme karşı savaşan güçler ve dünya sosyalist sistemi, toplumun tarihsel gelişmesinin temel içeri-

---

* Bazı kimseleri buradan hareketle emperyalistlerarası çelişki yoksa bütünleşme hakimdir tartışması yapmaları gereksiz bir zorlamadır. Entegrasyon emperyalistlerarası çelişkinin ortadan kalkması yahut da azalması olarak ortaya çıkmış gibi değerlendirilemez. Entegrasyon ile emperyalistlerarası bütünleşme kastedilmemektedir. Emperyalistler yukarda söylediğimiz nedenlerden ötürü kendi aralarındaki çelişki derinleşmesine rağmen bunu paylaşım savaşı ile çözümleyemektedirler. Ve emperyalist güçler gelişen, sosyalist güçlere karşı zorunlu olarak entegrasyona gitmektedirler. «M. ÇAYAN'a göre» çelişkiler derinleşirken bir yandan da entegrasyona gidilmektedir.

Emperyalistlerarası uzlaşmaz çelişkilerin had safhaya çıkması, ancak bu çelişkileri yeniden paylaşım savaşı ile geçici olarak çözümleyememeleri ve zorunlu olarak entegrasyona gitmeleri kapitalizmin kıyımcı en öldürücü aşamayı yaşaması demektir.

ğini, yönelimini ve belirgin özelliklerini biçimleş-dirmektedirler. Bir dünya savaşını önlemenin pratik olarak mümkün olduğu bir zamanda, em-peryalist zincirin zayıf halkalarını kırma olanağı görülmemiş bir derecede artmıştır... (Vietnam devrimi s. 50)

Dünyadaki bu yeni gelişmeler bir takım diğer değişimleri de getirmiştir. Yeni bir paylaşım sa-vaşının çıkamaması, sosyalizmin kazandığı bü-yük prestij sonucu emperyalist ülkeler içte ve dı-şarıda yeni metodlar geliştirmeye yönelmişler, bu-nalımını hafifletebilmek için emperyalistler içte ekonomiyi olağanüstü militarize etmişlerdir. Em-peryalizmin ekonomisini bu derece militarize et-mesi saldırganlığını emperyalizme karşı mücade-le eden halklara (Rodezya'dan Vietnam'a, Ango-la'dan İran'a) kadar artırmasına neden olmuştur. Aynı ölçüde kendi ülkelerindeki işçi sınıfı üzerin-deki saldırganlıkları da artmıştır.

Dışta ise emperyalizm, eski sömürgeliğin ye-rine yeni sömürgeciliği ikame etmiştir. Bu dö-nemde yeni sömürgecilik yöntemleri ağır basma-sına karşılık, eski sömürgecilik metodları hiç kul-lanılmıyor ya da yeni sömürgecilik metodları di-ğer bunalım dönemlerinde hiç kullanılmamıştır, sonucu çıkmaz. Yeni sömürgeciliğin temelinde; daha az masrafla daha çok pazar imkânı sağla-mak ve derinleşip genişlemiş emperyalizmin bu-lanımlarını, sömürgelerde ulusal kurtuluş sava-şına yol açmadan düzenlemek olgusu yatar.

Üçüncü bunalım döneminden evvel emperya-lizmin pazarları bu derece daralmış değildi ve sömürgelerdeki hakim üretim biçimi olan feoda-lizm emperyalizme fazla ters gelmiyordu. Ancak

kendisine engel teşkil ettiği zaman feodalizmi tasviyeye yöneliyordu ve uzantısı olan komprador burjuvaziyi şekillendiriyordu. Emperyalizm için sorun en fazla sömürmek olduğundan, kendi sömürüsüne en uygun ilişkileri kuruyor ve üretici güçlerin gelişim yönünü ve seviyesini kendisi belirliyordu.

3. bunalım döneminden önce yönetimde emperyalizm ve feodalizm bulunmaktaydı. (Komprador burjuvazi emperyalizmin uzantısı olduğundan böyle demek mümkündür). Emperyalizm stratejik bölgelerde devamlı asker bulundurmakta ve gerektiğinde ülkenin her yerine yollamaktaydı. Askerlerin nerede bulunacağını o ülkenin somut yapısı belirliyordu, fiili işgal millici duyguların çabuk uyanmasına neden teşkil etmekteydi.

Üçüncü bunalım döneminde sömürgelerde yukardan aşağıya diğer bir deyişle dış dinamikle kapitalizm kurularak, emperyalizmin pazarları genişletilmeye çalışılmaktadır. Yeni sömürgelerde emeğin feodal sömürüsü muhafaza edilirken, pazar için üretim hakim kılınmaya yönelinmiştir. Meta pazarı açılarak ülkede kapitalizm kurulmuş ve emperyalizmin temel dayanağı olarak baştan emperyalizmle bütünleşmiş yerli-tekelci burjuvazi şekillendirilerek, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda geliştirilmiştir. Ülkedeki üretim ilişkilerini; kapitalizm iç dinamikle gelişmediğinden, emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri olarak adlandırmak doğru olacaktır.

Bu dönemde, sermaye ihraç ve terkibinde değişiklik olmuş, sermayenin izin patent hakkı, yedek parça, teknik bilgi ve teknik eleman vs. gibi elemanları nakit sermayeye oranla daha fazla

yer tutmaktadır. Ülkede imalat sanayii kurulduğu halde, bu imalat sanayii yüzde yüz emperyalizme bağımlıdır. (Oto sanayii, kimya s. vs.).

Artık sömürgeler için emperyalizm sadece dışsal bir olgu değil, aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmiştir. Emperyalizme karşı oluşan milli duyguları da pasifleştirmeyi amaçlayan bu duruma **gizli işgal** denilir. Emperyalizm gerek duydukça bu dönemde açık işgale başvurmaktadır. Yeni sömürgecilik eski sömürgecilik gibi emperyalist güçler tarafından dünyanın geri kalmış bölgelerinin, yer altı ve yer üstü her türlü kaynağının talan edilmesini amaçlar. Eski sömürgecilik bu talanı kendi ordusu ve askeri güçleriyle yapardı. Oysa yeni sömürgecilik bunu; ikili anlaşmalar, kredi, yardım için ittifak sermayenin elemanlarının terkibinde değişiklik (az evvel söylediğimiz elemanların ağırlıklı kullanılması) ve de kukla hükümetler, kukla ordular aracılığıyla sürdürür.

«Yeni sömürgecilik, sömürgeci yönetimi yeni biçim ve metodlar altında korumak gayesiyle, yabancı emperyalistlerle, komprador burjuva ve gerici toprak ağaları (ülkelerinde işbirlikçi, tekelci burjuvazi, emperyalist ve diğer gerici sınıfların —feodaller ile toprak burjuvazisi vs.— en irilerinin arasında) **kesimi arasındaki tam bir suç ortaklığı ve uzlaşmadan ibarettir:**

«Yeni sömürgecilik, karekteri icabı, zayıf ve küçük ulusların köleleştirilmesi, pazar ve ham maddelerin araştırılması ve ulusların halklarının baskı altına alınıp sömürülmesi şeklinde, kapitalizmin temel eğilimini yoğun bir şekilde ifade eder. Ana pratiği, şiddete dayanmaktadır. Köle-

leştirme politikaları ve şiddet kullanmayı doğrudan değil sahte bağımsızlık ve sahte demokrasi kılığına bürünmüş kukla bir yönetim, kukla bir ordu ve «yardım», «ittifak» şeklindeki yollardan dolaylı olarak yapması gerçeğinde, eski sömürgecilikten ayrılır.

Bu bakımdan en tehlikeli ve hilekâr olanıdır. Halkın uyanıklığını kolaylıkla yitirmesine neden olur. (Ülkemizde yeni yeni Amerikalar keşfeden büyük sosyalist(!) teorisyenlerimizin bile uyanıklığının yitirilmesine neden olmaktadır. İ.B.A.) «Halk Savaşının Askeri Sanatı, s. 204-5) yeni sömürgelerde hakim sınıflar kombinezonunda değişiklikler olmuştur. Artık bu ülkelerde komprador burjuvazi ve feodaller değil, emperyalist tekellerin uzantısı yerli tekelci burjuvazi temelinde, emperyalizmin de bizzat içinde yer aldığı, diğer geri sınıfların en irilerinin ittifakı söz konusudur ve bu yapı 'Oligarşi' olarak adlandırılır. Yeni sömürgelerde devlet; oligarşik diktatörlük olarak şekillenirken, bu devletin biçimi ise «sömürge tipi faşizm» şeklinde ya biçimsel demokrasinin ayakta kaldığı yahut da askeri cuntalarla yönetilir. Amerikalı generalin sözü ile her ülke kendi orduları tarafından işgal edilmiştir. Bağımlı uluslarla*

---

* Burada söz konusu edilen bağımlı uluslarla çeşitli bağımlılık ilişkilerini karıştırmamak gerekir. Bizim bahsettiğimiz bağımlı uluslar Lenin'in bahsettiği bağımlı uluslardır. Bağımlılık ilişkileri de sömürge bağımlılığı, yeni sömürge bağımlılığı vs. dir. Cezayir, Libya, Suriye vs. bu bağımlılık ilişkileri içinde değerlendirilmemelidir. Bu konunun biraz üstünde duralım: Lenin bağımlı ulusların kendi sermayeleri olduğunu ve sermaye edinme olanaklarının bulunduğunu görebiliyordu. Bu ülkelerde kapitalizmin belirli bir gelişimi vardır ve meta ekonomilerine sahip olan bu

sömürgeler arasındaki farklılıklar emperyalizm dönemiyle birlikte azalmaya başlamış, üçüncü bunalım döneminde bağımlı uluslarla sömürgeler arasında ayırım yapmak zorlaşmıştır. Günümüzde geri bıraktırılmış ülkeleri incelerken onun sömürge mi yoksa yeni sömürge mi olduğunu tartışmak emperyalizmin yeni sömürgecilik metodunu anlamamış **olmak** demektir.

Sömürgecilik emperyalizme özgü bir siyasal olgu değil, daha önce de çeşitli devletler ve imparatorluklar tarafından uygulanan bir siyasi olgudur. Başka ülkelerin baskı altına alınması ve sömürülmesinin kökeni sınıfların ortaya çıktığı köleci topluma kadar uzanan «sömürge politikası da, emperyalizm de, emperyalizmde kapitalizmin çağdaş döneminden önce vardı. Kölelik üstüne

---

ülkeler belli bir kültürel ve siyasal gelişime sahiptir. Bazı bağımlı ulusların kendisini ezen ulusa kıyasla ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden daha gelişmiş olması bile mümkündür bu anlamda yeni sömürgelerin bağımlı ulus olduklarını söylemek yanlıştır. Polonya, Çarlık Rusyası tarafından ezilen bağımlı bir ulus olmasına rağmen yarı sömürge değildir. Sömürge bağımlılığında ise bu tür ülkelerin sözü edilecek hemen hemen hiç sermayesi yoktur. Ekonomisi ezen ulus tarafından yağmalanmakta, bağımsız bir ekonomik gelişime sahip olamamaktadır. Bu ülkelerin kültürü. Sanatı, dili, vs. de yoğun bir baskı altındadır. Kısaca özetlersek sömürge ve bağımlı ulus arasında, kendi sermayeleri ve pazar ekonomileri (Meta değişimi değil, meta üretimi) olup olmaması en önemli farkı teşkil eder. Hatta bağımlı uluslar sömürgelere kıyasla (Bazen hakim ulusa kıyasla) daha ileri bir kültürel gelişime sahiptir. «Avrupada bağımlı ulusların hem «Kendi» sermayeleri vardır, hem de bunlar çok çeşitli koşullarda sermaye edinme olanaklarına sahiptirler. Sömürgelerin «Kendi» sermayeleri ya da sözü edilecek kendi sermayeleri yoktur.» (Lenin, U.K.T.H. s. 180)

kurulu bulunan Roma, bir sömürge siyaseti izliyor ve emperyalizmi uyguluyordu.» (Lenin, Emperyalizm, s. 97) Ne var ki üretici güçlerin gelişim seviyesi ve üretim ilişkilerinin farklı olmaları nedeniyle, sömürge politikası her dönemde aynı değildir. Tekellerin ortaya çıkış yılları sömürgelerin önem kazandığı yıllardır. Tekelci kapitalizmin gelişiminde sömürgelerin payı azımsanamaz ve tekelci kapitalizm giderek bağımlı uluslarla sömürgeler arasındaki farkı azaltır. Ve de genel olarak emperyalist sistemin birer halkaları durumuna gelen bu ülkeler arasındaki fark silinerek kendi bağımsız ekonomileri var olan ülkeler yok olurlar.

Rusya'yı tahlil eden Lenin, Rusya'daki bağımlı uluslarla sömürgeleri arasındaki açık seçik olmayan konumdan söz eder. «Rusya'nın özelliği, doğrudan doğruya, «bizim» sömürgelerimizle «bizim» baskı altındaki milletlerimiz arasındaki ayırımın açık ve seçik, somut ve canlı olmamasından ileri gelmektedir!.. Rusya bakımından ezilen milletlerle sömürgeler arasında ciddi bir ayırım bulmaya çalışmak saçmalığın dik alasıdır. Sadece papağanlıkla yetinmeyip düşünmek isteyen bir Rus sosyalisti için bu özellikle apaçık ortada olması gerekir.» (Lenin, U.K.T.H. s. 254) Üçüncü bunalım döneminde, yeni sömürgecilik olgusu söz konusu olduğundan, bu döneme özgü, sermaye ihracının yeni durumuna uygun olarak sömürgelerde kapitalizm kurulmaya yönelinmiştir. Sömürgeler ve bağımlı uluslar emperyalist pazar için üretime sokulmuş ve yeraltı, yerüstü tüm kaynaklar talan edilmeye başlanmıştır. Ezilen

uluslar her yönüyle, (kültürel, sanat, politika, ekonomi vs.) baskı altına alınmıştır.

Bugün yankee emperyalizmininin sömürgeleri ve bağımlı uluslar diye bir ayırım anlamsızdır. Aynı biçimde Afrika, Asya, Latin Amerika'da emperyalizmin işgali altındaki ülkeleri sömürge, bağımlı ulus diye adlandırmak olanaksızdır. Bu ülkelerin somut durumları, tarihsel gelişimleri farklı olabilir ve bu durum konumlarını etkiler. Fakat onların sömürge olma gerçeğini ortadan kaldırmaz. Daha önce de söylediğimiz gibi dünyanın mevcut durumunu kavramak, temel çelişki ve diğer çelişkileri kavramakla mümkündür. Temel çelişkiyi tespit etmekle mesele bitmemekte, temel çelişkinin çözümü için hangi çelişkinin çözülmesi gerektiği de tesbit edilmek zorundadır. Baş çelişki dediğimiz bu çelişki, günümüzde «Emperyalizmle ezilen halklar» arasındaki çelişkidir. Temel çelişkinin çözümlenmesine giden yolda engel teşkil eden ve çözülmesi zorunlu olan baş çelişkinin çözümü temel çelişkinin çözümünü de kolaylaştıracaktır. Günümüz devrimci mücadelesini en iyi ifade eden «iki üç daha fazla Vietnam», «bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz» sloganları enternasyonalist'lerin temel sloganlarıdır. Ancak bütün ülkelerin işçilerini ve ezilen halklarını birleştirerek ve yeni yeni Vietnamlar yaratarak emperyalizmi geriletir ve de sınıfsız topluma giden yolda aşılması zorunlu engeli aşabiliriz. Tüm pratiğimizi bu perspektiften değerlendirmemiz gerekmektedir. Hareketlerimizin (ülke içinde ve dünya bütünselinde) doğruluğunu, yanlışlığını belirleyen şey emperyalizme karşı takındığımız enternasyo-

nalist tavır olabilir. «Kapitalizmin son aşaması olan emperyalizmin dünyayı kapsayan bir sistem olduğu ve dünya çapındaki büyük bir cepheleşmeyle ezilmesi gerektiğini hesaba katmalıyız.» (Che, İki Üç Daha Fazla Vietnam, s. 23) ve de dünya çapında emperyalizme karşı cepheleşebilmek için önce mücadele ettiğimiz ülke toprağında cepheleşebilmeliyiz. Ancak işçi sınıfının partisi önderliğinde, halk kurtuluş cepheleri ile emperyalizme ve onun köpeklerine karşı verilen halk savaşı başarıya ulaşır. Emperyalizmin işgali altındaki tüm ülkelerde istisnasız halk savaşı zorunlu bir duraktır.

Yeni sömürgecilik halk savaşlarını etkilemiş ve onların verilişinde belirli bir değişiklik meydana getirmişse de halk savaşının gerekliliğini yok edememiştir. Ülkemizdeki halk savaşı emperyalizme ve oligarşiye karşı verilecektir. Yoksa emperyalizme ve feodalizme karşı değil. Stratejimiz ise tüm emperyalist işgali altındaki ülkeler devriminin ortak stratejisi 'Politikleşmiş askeri savaş stratejisi'dir. Üçüncü bunalım döneminin bolşevik çizgisi (yeni sömürgelerde) olan bu çizgi dışında hiç bir anlayışla emperyalizmi yenmek, imha etmek mümkün değildir. Ne yazık ki bugün, devrimini yapmış ülkelerle yapmamış ülkeler devrimcileri arasında sağlam bir enternasyonalist dayanışma oluşturulamamıştır. Bazıları «nötron bombasına hayır» sloganını, bazıları da «kahrolsun sosyal emperyalistler» sloganını atmakta ve bu sloganları enternasyonalist slogan sanmaktadırlar.

Şurası açıkça kavranmalıdır ki enternasyonalizmin yeniden inşası gündemdedir ve «Bütün

ülkelerin işçileri ve ezilen halkların birleştirilmesi», «iki üç daha fazla Vietnam'ın yaratılması», Enternasyonalist birliğin sağlam olarak oluşturulması için zorunlu bir halkadır. S.S.C.B. olsun Çin Halk Cumhuriyeti olsun kendi etraflarında kurdukları birliğin enternasyonalist birlik olduğunu söylemektedirler. Objektif olarak böyle bir sağlam birliğin varlığını henüz görememekteyiz. Bunu pratik çok iyi göstermekte ve her iki ülkenin zaman zaman kendi çıkarlarını ön plana aldıklarını görmekteyiz. Angola, Şili, vs. de Çin'in, Etopya, Lübnan vs. de Sovyetlerin pratik tavırları hiç de enternasyonalizmle açıklanamaz. «Proleter enternasyonalizmi, 1) Bir ülkedeki proleter mücadelenin çıkarlarını dünya ölçüsündeki mücadelenin çıkarlarına tabi kılınmasını, 2) Burjuvaziyi yenmekte olan uluslarin, uluslararası sermayenin devrilmesi için ulusal planda ve büyük fedakârlıklara katlanmaya hazır olmalarını gerektirir.» (Lenin, U.K.T.H. s. 219)

Sosyalist blok gerçeği enternasyonalizmin varlığı anlamına gelmez. Herhangi bir ülkenin sosyalist blok içinde olması o ülkedeki üretim tarzına bağlıdır. İktidarın, işçiler ve köylüler elinde olduğu, üretim araçlarının kollektif mülkiyetinin var olduğu ve bunun üretici güçlerle çelişmediği ülkeler, merkezi bir uluslararası yapıya sahip enternasyonalist birliğe sahip olmasalar bile sosyalist blok içinde yer alırlar. Sosyalist blok içine devrim yapmış ülkeler dahildir ve bu ülkelerin tavırları sosyalist bloka girmekle belirleyici değildir. Oysa enternasyonalist birlik, tüm ülkelerin proletarya partilerinin katılabildiği ortak tavırın zorunlu olduğu bir birliktir. Bu an-

laşılanlardan enternasyonalizmin tümden yok olduğunu söylediğimiz anlamı çıkartılmamalıdır. Çünkü Angola, Vietnam, Küba, vs. devrimlerde şu veya bu ölçüde enternasyonalist birliktelik vardır, ama bizim anlatmak istediğimiz sağlam bir proletarya enternasyonalizminin günümüzde yokluğudur. Yoksa bu durumun şöyle ya da böyle varlığı değildir.

Daha önceleri bütün ülkelerin komünist partilerinin oluşturduğu ve komünist partilerin doğru mücadele etmesine ve uluslararası kardeşliğe hizmet eden, ortak düşmana karşı ortak mücadeleyi sağlayan (irade ve eylem birliği) enternasyonalist kuruluşlar vardı. Birinci, İkinci, Üçüncü Enternasyonal bu türden kuruluşlardı. Günümüzde bu türden bir kuruluş yoktur. Bunun sorumlusu bütün ülkelerin devrimcileri olmakla birlikte özellikle devrimini yapmış ülkelerin komünist partileri sorumludur.

Sovyetlerbirliği baş çelişki olarak emek sermaye çelişkisini gördüğünden (sosyalizm, kapitalizmde denebilir) bunun pratikteki görünümü olarakta SSCB. ile ABD. arasındaki çelişkiyi görmekte, buradan çıkarak tüm politikalarını bir dünya savaşının çıkmamasına göre ayarlamaktadırlar. Silahların sınırlandırılması ve savaşı önlemek SSCB. için baş mesele olmuştur. Elbette bu sorun gözardı edilemez ama baş sorun olarakta görülemez. Herşey, yalnızca bir dünya savaşı çıkmadığı için barış olarak adlandırılan bu utanç verici barışın, Kuzey Amerikalıların kabul edilemeyecek ve geri aldırılamayacak bir adım dolayısıyla yeniden bozulma tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna işaret eder görünmektedir.

«Ve bize, dünyanın ezilmişlerine düşen rol hangisidir? Üç kıtanın halkları, Vietnam örneğini görmekte ve ondan ders almaktadırlar. Emperyalizmin insanlığa savaş tehdidiyle şantaja çalıştığı gerçeği ışığında, doğru cevap savaştan korkmamaktadır. Karşı karşıya gelinen her cepheleşme noktasında amansızca ve aralıksız saldırmak, işte halkların genel taktiği bu olmalıdır.» (İki Üç Daha Fazla Vietnam, s. 14)

Silahsızlanma ve savaşa hayır sloganlarını kullananlara Lenin o dönemde şöyle demekteydi. «Silahsızlanma savunucularının en büyük yanılgıları da bu temel savlarında bulunuyor. Sosyalistler, sosyalistlikten vaz geçmeksizin her türlü savaşa karşı olamazlar.

«Herşeyde nönce sosyalistler, ne eskiden, ne de şimdi, devrimci savaşlara karşı olamazlar.» (Lenin, Sos. ve Savaş, s. 60) günümüzde de 'savaşa hayıı' sloganı atanların haklı ve haksız savaşlar olduğunu bilmemeleri düşünülemez. Bu sloganı kullanmakla haksız savaşların yanında, haklı savaşlara da karşı çıkılmış olunur. Bu ise kabul edilemez.

Modern revizyonistler, sosyalizmin kalkınma hızını yüksek olması nedeniyle, sosyalizmin üstünlüğünü dünya işçi sınıfına göstermeyi ve bu yolla işçi sınıfının geliştirilerek harekete geçeceğini söylüyorlardı. Bugün hayat kendilerini yanıltmıştır ve hayatın gerçekleri karşısında modern revizyonizim adım adım eski tezlerini terk etmek eğilimindedir. İleri kapitalist ülkelerin zenginliği, sadece kendi ülkesinin kaynaklarından değil, esas olarak sömürgelerden elde edilen kârlar sonucudur. Oysa sosyalist ülkelerin zenginli-

ği sadece kendi kaynaklarına dayanmaktadır. Onun için zenginlikleri ileri kapitalist ülkelerden genellikle fazla olamaz* böyle bir anlayışın propaganda olarak kullanılması anormaldir.

Bu anlayışın sonucu, emperyalist işgal altındaki ülkelerede kapitalist olmayan yoldan kalkınma önerilmekteydi. Kapitalits olmayan yoldan kalkınan (!) ülkelere ekonomik yardım yapılmaktaydı ve hâlâ da yapılmaktadır. Bu yardımlar onlara göre, sosyalist teknolojinin üstünlüğünü göstermekte, işçi sınıfını geliştirerek bazı reformları gerçekleştirmekte yardımcı olmakta; küçük burjuva ve ulusal burjuvalarla toplumsal ilerleme sağlanarak sosyalizme gidilmektedir. (!) Mısır, Hindistan vs. de sosyalizm böyle kurulmuştur (!) denilebilir.

Sovyetler Birliği, ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemekte, bazen duraksamakta, hatta bazı hareketlerín bastırılmasına bile yardımcı olabilmektedir. Çin ise bu konuda çok daha geri bir pratik tutum içindedir. Sovyetler bu yanlış politikalarını «Barış İçinde Bir Arada Yaşama» tezinin yanlış anlayışının sonucu olarakta uygulamaktadır. 1920'ler Rusyası sosyalizmin tek ve özenle kurulması gerekli ilk ülkesi idi. 1920'lerde tüm proleterlerin ortak görevi Sovyetler'in yaşamasına yardımcı olmaktı. O şartlarda Sovyetler'in yaşaması için Lenin tarafından getirilen formül anlaşılır bir şeydir. Oysa bugün güçlü bir sosya-

---

* Sosyalist ülkelerin refah seviyesinin bazı emperyalist ülkelerden geri olması, fakat birçok ülkeye nazaran bu seviyenin fazlalığı ve de refahın sadece sömürücü bir azınlık için değil, tüm çalışanlar için ileriliği sosyalizmin tartışılmaz üstünlüğünü göstermektedir.

list blok varken «Barış İçinde Bir Arada Yaşama» tezi ön plana çıkarılamaz.

Yeri gelmişken Sovyetler'in bazı yanlışlarını daha sıralamak gereklidir. Kapitalist olmayan yoldan kalkınması için Sovyetler birçok küçük burjuva yönetimini desteklemekte, aynı desteği ulusal kurtuluş hareketlerine göstermemektedir. Mısır, Hindistan, Suriye, Irak, Etopya kapitalist olmayan yoldan (!) kalkınan ülkelerdir. Mısır'la, Hindistan'ın konumu açıktır, kaçınılmaz olarak diğer ülkeler de aynı sona varacaklardır. Önceleri desteklediği Eritre halkının mücadelesine sonradan Etopya'yı destekleyerek karşı çıkması, keza baştan desteklediği Irak Kürdistan'ındaki harekete sonradan karşı çıkarak Irak'ı desteklemesi hep bu sakat anlayışın sonucudur. Ayrıca şunu söylemekte mümkündür ki Etyopya ve Irak'ın desteklenmesinde Sovyetler'in ulusal çıkarlarının da etkisi vardır. Gerçekten enternasyonalist tavrın, Eritre ve Kürt halkının soy kırımına karşı durulmaması bir yana bu konuda susmak olmadığı açıktır. Burada enternasyonalist tavır her iki ulusun kırılmasına, ezilmesine, baskı altına alınmasına karşı mücadele etmektir.

Buradan bizim emperyalizmin oyuncağı haline gelen Barzani'yi desteklediğimiz görüşü çıkarılamaz. Barzani'nin emperyalizmin uşağı durumuna düşmesini, onun sınıfsal konumu ve ideolojisiyle açıklamamak gerekir. Burada Sovyetlerinde payı olmuştur denebilir. Elbet sonuçta Barzani zafer kazanmış olsa bile sosyalizm gitmeyecektir. Ama buradan bir ulusun kurtuluş hareketini desteklemesi için mutlaka sosyalizme

ulaşması koşulu öne sürülemez. Barzani örneğinden hareket eden bazıları (Barzani, Amerika'nın 53. eyaleti olacağız, petrolleri Amerikan şirketlerine işlettireceğiz, diyerek Şah ve İsrail'den yardım sağlaya bilmiştir.) Bundan sonra imkânsız olmayan Kürt ulusal hareketlerinin de ayrı akibete varacağını, emperyalizmin işine yarayacağını ileri sürerek; Kürt ulusunun kaderinin tayin ya da ayrılma hakkına karşı çıkmakta yahutta bunu lafta kabuleder görünerek gerçekte reddetmektedirler. Böylelerine sosyal şoven denilir. Ancak, Barzani örneği bizce, ulusal kurtuluş hareketlerine ve ulusların ayrılma haklarına karşı çıkmak için bir örnek değil, ulusal kurtuluş hareketini emperyalizme darbe vurmadığı sürece ne kadar rezil bir duruma düşebileceğini öğretmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin ise enternasyonalizmle uzaktan yakından ilişkisi olmayan koyu bir sosyal şovenizm batağında yüzdüğünü söylemek için çok bilmiş olmak gereksizdir. Bu konuda günlük gazetelere şöyle bir bakmak yeterlidir. Tüm politik tutumu, kendi icatları olan «Sosyal Emperyalizme» karşı çıkmaktır. Çin için doğru olan yegane dış politik tavır, Sovyetler'in tersi bir politikayı benimsemektir. Bunun sonucu, ABD ile olsun, diğer emperyalistlerle ve emperyalizmin vurucu gücü NATO ile olsun işbirliğine gitmektedir.

'Üç Dünya Teorisini' ileri süren bu oportünistlerin görüşüne göre, İran, Vietnam, Şili, Mısır vs. ile kendileri 'Üçüncü Dünya' ülkeleridir. Ve bu 'Üçüncü Dünya' ülkeleri 'iki süper' devlete karşı mücadele etmelidir. Sonuçta ise süper devletler-

den birisinin desteklediği bir harekete karşı olmak noktasına gelmişler, faşist olmayan herkesin katledildiği Şili'de ABD'nin kuklası Pnochet'i desteklemişler, Angola'da gene CİA'nın kurduğu FNLA ve UNİTA'ya yardım etmişlerdir. Gene aynı anlayış sonucu ŞABA'da Fransa ve Belçika'nın gerillalara karşı katliamını desteklemişlerdir. Elbette kahraman Vietnam halkına karşı da tavır alan Çin ve kapitalist olmayan yol tezinin sonucu Mısır, Hindistan vs. de burjuvaları destekleyerek ulusal kurtuluş savaşlarına daha aktif desteği reddeden revizyonist tavırlar enternasyonalizm adına bir kara leke olarak kalacaktır. Bu konuda bir sürü örnek vermek mümkündür. Bu kadarını bile anmak yeterlidir. Ve tarih bu tavırların tümünü mahkum etmiştir vede etmeye devam edecektir. Ve de bu milliyetçi tavırların düzeltilmesinde «İki Üç Daha Fazla Vietnam»lar yaratmak önemli bir yer işgal edecektir.

ORTA DOĞU DEVRİMCİ ÇEMBERİ

A) TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN

Dünyadaki bu durum ışığında gerçek enternasyonalizmin, Çin halk cumhuriyetinin ya da SSCB'nin kuyruğuna takılarak onların dedikleri-nin ve yaptıklarının gözü kapalı olarak tekrarı olmadığını belirtelim. (Daha doğru bir deyişle hiç bir sosyalist ülkenin kuyruğuna takılmak enternasyonalizm değildir). Gerçek enternasyonalizim bu iki ülke ve hiç bir sosyalist ülke soyutlanmadan rayına oturacaktır.

«Sermayenin güçleri uluslararası olduğu için, halkların kurtuluşu da uluslararası bir hareket-tir. Ayrı ayrı ülkelerdeki devrimci hareketler ulusal hareketlerdir, ama aynı zamanda, dünya devriminin-de parçasıdırlar. Bütün ülkelerdeki halkların mücadelesi birbirlerini tamamlayıcı ve destekleyici bir ilişki içinde olup hepsi dünya dev-

rim çağlayanında birleşirler. Başarıya ulaşan devrim, devrimlerin henüz başarıya ulaşmamış ülkelere, tecrübeleri ve örnekleriyle yardım etmeli ve dünya halklarının kurtuluş mücadelelerine siyasal, ekonomik ve askeri güçleriyle destek sağlamalıdır. Bu arada, devrimlerini kazanamamış ülkeler, emperyalistleri boğma politikalarına karşı diğer ülkelerin başarılı devrimlerini savunmak ve kendi öz devrimlerindeki zaferi çabuklaştırmak üzere daha etkin mücadele etmelidirler. Bu, dünya devrimci hareketinin gelişme yasasıdır. Ve halkların kurtuluş mücadeleleri süresinde, esasen yerleşmiş bulunan mükemmel bir gelenektir.» (Kim İl Sung. a.g.e. s. 190).

Devrimini yapmamış ülke devrimcilerinin enternasyonalist görevi; kendi ülkelerini Vietnam haline getirerek, diğer ülkelerin halkları ile en geniş bağları kurmaktır. Türkiyeli devrimcilerin görevi de bütün dünya işçi ve ezilen halklarının birleşmeleri, özel olarakta Ortadoğu Devrimci Çemberi içindeki halkların mücadelesinin en sıkı en sağlam bağları kurmaları yönünde mücadeledir. Ortadoğu Devrimci Çemberi içinde, Orta Doğu Devrimci Koardinasyon Birliğini sağlamak ve tüm dünyada enternasyonalizmin sağlam temellerde yükselmesini sağlamak için savaşmak tüm devrimcilerin ve bizlerin görevidir. Bu konuda Türkiyeli, Kürdistanlı, İranlı, Filistinli vs. tüm marksistler gereken fedakârlığı yapmak zorundadırlar. Bu görev bizlerin Türkiye'yi Vietnam haline getirmemize engel değildir. Tam tersine enternasyonalist bir görevimizdir ve oligarşiyi, emperyalizmi yıkmak gereklidir. Sorunlarımızı ve çözümünü emperyalizme karşı dünya çapında ve özel

olarak Ortadoğu Devrimci Çemberi çerçevesinde düşünmeliyiz. Orta Doğu'da herhangi bir ülkede devrimin başarısı, diğer ülkelerde de devrimi alabildiğince hızlandıracaktır. THKP-C'nin emperyalizmin ve siyonizmin temsilcisi «ELROM»u cezalandırması sadece Türkiye halklarının değil tüm Orta Doğu ve de Filistin halklarının düşmanlarına da bir darbedir. THKP-C'nin bu eylemi Filistin halkı ile Türkiye halkları arasındaki dostluğu ve de Filistin'deki halk kurtuluş mücadeleleri ile bağlarını kurmasına ve bu bağların gelişmesine önayak olmuştur. Tüm ezilen dünya halklarının olduğu gibi Orta Doğu halklarınında devrim stratejisi politikleşmiş askeri savaş stratejisidir. Yalnız her ülkenin sosyal-ekonomik-politik-kültürel vs. bazı farklılıklar göstermesi sonucu bu strateji her ülkede değişik ara aşamalara sahip olacak ve ülkeye uygun düşen bazı biçimleri bünyesinde barındıracaktır. Ama tüm yeni-sömürgelerde «Müçadele ne yalnızca göz yaşartıcı gazlara karşı taşlarla karşı koyulan sokak çatışmalar, ne de barışçı genel grevler biçiminde olacaktır. Ve bu, iki üç günde yönetici oligarşilerin baskı mekanizmasını imha eden kızgın bir halkın kavgasıda olmayacaktır; bu, uzun süren, cephesi, partizanların sığınaklarından, şehirlerden, savaşçıların evlerinden (Baskı onların akrabaları arasında uygun kurbanlar arayacaktır), katliama uğramış ülke halkından; düşmanca hava akımlarının harabettiği köy ve şehirlerden oluşacak kanlı bir mücadeledir» (CHE, s. 25).

Bir Orta Doğu ülkesi olan Kürdistan'ın toprakları beşe bölünmüş olup, parçalarından biri-

sinde (SSCB içindeki) halkı özgür olarak yaşamakta diğer dört parçasında ise sınıfsal ve ulusal (kademeli) baskı altındadır. Kürdistan'ın bugün dört ülkeyi birden ilgilendirmesi onun önemini artırmaktadır. Sorun hem Ortadoğu Devrimci Çemberi içinde hemde içinde bulunulan ülke özgülünde incelenmelidir. Kürdistan'ın en büyük parçası Türkiye sınırları içerisinde kaldığından Türkiye tüm Kürdistan açısından önemli bir yer işgal eder. Diğer yandan Kürdistan'da en çok ulusal hareket Türkiye'de oluştuğundan Türkiye Kürdistanı daha da bir önem taşır.

Emperyalizmin ve oligarşinin baskı aracı olan Türkiye devleti sınırları içinde yaşayanlar; emperyalzimin ve oligarşinin hem sınıfsal hem de ulusal baskısına maruzdurlar. Emperyalizmin ve oligarşinin baskısı altında yaşayan Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Arap tüm emekçilerin baş düşmanı emperyalizm ve oligarşidir. Türkiye'deki mevcut devlet mekanizması emperyalizmin ve oligarşinin baskı aracıdır. Bu baskı aracının sürdürülüş biçimide burjuva demokrasisi ile alakası olmayan sömürge tipi faşizmdir.*

---

* Bilindiği gibi devleti belirleyen onun sınıfsal muhtevasıdır. Devleti elinde bulunduran sınıflarla devlet özdeşleştirilemez. Öz biçimi belirler ama bu özün biçimi belirlemesinde birçok ekonomik-siyasal-kültürel vs. şeyler de etkili olur. Türkiye'de devleti elinde tutan emperyalizm ve oligarşi (İşbirlikçi-tekelci burjuyı, feodal ve diğer gerici sınıfların en irileri)dir. Ama devletin yönetiliş biçimi faşizmdir. Bazıları devletin biçimi ve özüne faşizm, bazıları da biçim ve öze oligarşi demektedirler. Her iki tür görüşte bugün devlet sorununun özü ile biçimini karıştırmaktadırlar.

Ülkemizdeki faşizm, jandarmasıyla, polisi, adliyesi, hapishaneleri ve tüm devlet kurumlarıyla beraber (sivil köpekleri de dahil olmak üzere) birçok ulusları ve emekçileri baskı altında tutmaktadır. Emperyalizmin ve faşizmin baskısına tüm uluslar muhatap ise de Türkiye'de yaşayan tüm ulusları aynı kefeye koymak mümkün değildir. Burada baskıya maruz olanların tüm uluslar olduğunu söylerken elbette bu uluslardan, emperyalizmin suç ortağı gerici hainleri; faşizmin uygulayıcı ve destekçileri olarak değerlendiriyoruz. Objektif olarak Kürt ve Türk ulusu içinde yer alan bu hainler, subjektif konumlarıyla bu uluslara uygulanan ulusal baskınında uygulayıcıları durumundadırlar. Bu durum çelişkili gibi görünmektedir. Yalnız bir ulus içinde sömürücü sınıfların varlığı ve bu sınıfların emperyalizmle suç ortaklığı içinde bulunmaları mümkündür. Bu konumuyla ezilen Kürt ve Türk ulusu içinde, bu hainler bulunmamaktadır. Bunlar ulus dışıdır. Bunlar kendi uluslarına uygulanan ulusal ve sınıfsal baskının da uygulanmasında emperyalizmle tam bir suç birliği içindedirler.

Türk ulusu, Türkiye'de yaşayan Kürt ulusu ve ulusal azınlıklara nazaran ayrıcalıklı bir durumdadır. Kendisi de ezilen bir ulus olmasına rağmen Kürt ulusu ve azınlıklara göre hakim ve de ezen ulus durumundadır. Bu durumun ana hatlarıyla az ilerde aydınlatmaya çalışacağız ve Türkiye'de yaşayan ulusların konumunu açıklığa kavuşturacağız. İlk önce yeni-sömürge Türkiye'de yaşayan ulus ve ulusal azınlıkları ikiye ayıracağız.

1) Hakim olan Türk ulusu.
2) Ezilen Kürt ulusu ve ulusal azınlıklar.

Bazı oportünist teorisyenlere göre sömürge bir ülkede birden çok ulus yaşasada bu uluslardan hiç birisi ayrıcalıklı olamaz. Bu söyleyiş somut durumlardan bihaber olanlar için geçerli olabilir. Stalin bu konuda şöyle diyor: «Burjuva iktidarın, bazı milliyetleri kendisine çektiği, onlara ayrıcalıklar verdiği, oysa kendileri ile tasalanmak istemediği öbür ulusları alçaltan eski bir özel yönetme sistemi var. Böylece bir milliyeti kendine çekerek, burjuva iktidar, bu milliyet aracılığıyla, öbürleri üzerinde bir baskıda bulunur.» (İngiltere bugün Hindistan'ı, işte tastamam bu biçimde yönetir. Hint milliyet ve aşiretlerinin rahatça hakkından gelebilmek için, İngiltere, Hindistan'ı, Britanya Hindistan'ı, (240 milyon nüfus) ve yerli Hindistan (72 milyon) olarak bölmüştür. Hangi nedenle? Öbür milliyetleri daha rahat yönetebilmek için, İngiltere bir uluslar gurubu seçmek ve ona ayrıcalıklar vermek istediği için...» (Marksizmin ve Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu, 2. baskı s. 108).

Stalin'in bahsettiği bu durum ana hatlarıyla Orto Doğu'da da gözlemlenebilir. Biçim olarak değişik olmasına rağmen, Kürdistan'ın parçalanmışlığı ve mevcut durumda da bu olgu yatar. İran'da acem ulusu, Türkiye'de Türk ulusu ve daha önceleri de Suriye ve Irak'ta Arab uluslarıda ayrıcalıklı uluslar seçilmiş; Kürt ulusu ve diğer milliyetler bu ülkelerde 'alçaltılan' bir tarzda emperyalizmin direk karşısına alınmamıştır. **Kürdistan uluslararası bir sömürge olmakla birlikte aynı zamanda ilhak edilmiş parçalara sahip**

bir bütündür. Gerçekte emperyalizmin sömürgesi olan Kürdistan, içinde yaşadığı yeni sömürgelerde bizzat emperyalizm adına o ülkelerin sömürgesidir de denilebilir. Daha ilerde biraz daha Türkiye Kürdistan'ı açısından bu olguyu somutlamaya çalışacağız. Ulusal sorun ülkemizde sadece Kürt ulusal sorunu değildir. Türk ulusu da ezilen bir ulus olduğundan bu sorun ağırlıklı olarak Kürt ulusal sorunu olsa da her iki ulusu ve diğer milliyetleri de ilgilendiren bir sorundur. Bu durumu tarihsel gelişimi içinde ve anti-emperyalist olmasına rağmen Kemalistlerin koyu bir sosyal şoven olmalarını ve de her iki ulusun ilişkilerini içeren bir biçimde açalım.

TÜRK VE KÜRT HALKLARININ TARİHSEL İLİŞKİLERİ

Günümüzde beş ayrı devlet içinde toprakları bulunan Kürdistan'ın büyük bir parçası 1635 Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla Osmanlıların sınırları içinde diğer önemli parçaları da İran'ın sınırları içinde kalmıştı. 1813 yıllardaki İran - Rusya arasındaki Gülistan Antlaşmasıyla da bir kısım Kürdistan toprakları Rusya sınırları içine dahil olmuştur. (Erivan bölgesi)

Osmanlı devleti feodal bir devlet olmasına rağmen klasik feodalizmden farklı bir yapıya sahipti. Yargı ve yönetim işlevlerinin padişahta birleştiği güçlü bir merkezi otorite vardı. Bütün topraklar Allah'ın elçisi sayılan halifeye aitti ve bu topraklar savaş sırasında gücü oranında askeri savaşa getiren tımar sahiplerine dağıtılırdı. Tımar sahibi miras bırakamazdı. Bunlar toprağı işleyen köylülerden de sorumlu idiler. (Reaya denilirdi bu köylülere) Niteliğiyle Osmanlı devleti askeri-

merkezi feodal bir devletti. Osmanlı devleti içerisine Kürdistan'ın bir bölümünü Yavuz Sultan Selim katmıştı. Yavuz, Kürt beylerinin mevcut statükolarını bozmayarak; onlarla iyi geçinmeye çalıştı. Kürt beyleri bulundukları yerlerde, toprağın, evlerin, malların ve ürünlerin sahibi idiler ve öldüklerinde yerine mirasçıları geçiyordu. Tımar ve Zeamet sistemi Kürdistan için o zaman geçerli değildi. «Van eyaleti on üç sancaktır. Sancakları: Kisani, Zeykır, Siirt, Hani, Agalusi, Ekrat, Belat. Bu eyalete bağlı Abbasoğullarından Belkıs Han'ı Hakkari Hakimi, Pinyaniş Hakimi eyaletlerinde **tımar ve zeamet yoktur.** Haraçların tümü Van kuluna yazılı olarak bağlanmıştır. Öteki ürünlerin gelirini kendileri alırlar. **Azil ve tayinleri kabul etmezler. Öldükleri zaman eyaletleri oğullarına bağışlanır.»** (abç.) (Ev, Çelebi, Seyahatname, Aktaran İsmail Beşikçi D.A. Düzeni) Her ne kadar Evliya Çelebi'nin eseri tek başına kanıt olamasa da aynı durum birçok tarihçi tarafından belirtilmektedir.

18. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı toplumu, Avrupa ülkelerinin aksine kapitalist üretime geçememiştir. Sermaye, serbest işgücü, yatırım zihniyeti gibi, kapitalizmin gelişmesi için gerekli şartlar var olmasına rağmen, bazı iç ve dış nedenler kapitalizmin gelişimine engel teşkil etmiştir.* İç dinamikle kapitalizmin gelişememesi sonucu ülke yarı-sömürge durumuna düşmüş giderekte sömürgeleşmiştir. Ekonomi ise komprodor-feodal bir ekonomi haline gelmiştir. Böylece as-

---

* Esas konumuz bu olmadığı için uzunca sorun üzerinde durmayacağız. Daha geniş bilgi için «Kesintisiz Devrim» ve «THKP-C Savunması»na bakılabilir.

keri-merkezi feodal devlet, komprador-feodal bir devlet halini almıştır. «Bilindiği gibi, merkezi feodal Osmanlı İmparatorluğu da Çin gibi kapitalist gelişme yoluna geç girdi. Ve bunun sonucu olarak, Avrupa'da daha erken gelişen kapitalizmin ağına düştü, giderekte Avrupa kapitalizmin yarı-sömürgesi ve sömürgesi oldu.» (Stalin, Çin Devrimi ve Türkiye Devrimi Üzerine s. 73). Bu feodal komprador Osmanlı devletinde halkı harekete geçirebilecek güçte devrimci bir burjuvazi olmayışı yüzünden eski günlerin özlemini duyan imtiyazlı bürokrasi (asker-sivil) bir sınıf gibi hareket ederek feodal komprador yapıya karşı mücadele ettiler.

Temel felsefeleri İslamcılık olan, anayasal monarşiden yana olan 1876'da II. Abdülhamit'e bir İslam anayasası kabul ettiren Genç Osmanlılar böyle bir konuma sahiptirler. Genç Osmanlılar gibi aynı temele sahip olan Jön Türklerde ise ulusçuluk yönü ağır basar. Gerek Genç Osmanlılar, gereksede Jön Türkler, Avrupa'nın yarı-sömürgesi durumuna düşmüş Osmanlı İmparatorluğunu bu durumdan kurtarmak istediklerinden, İmparatorluğun tümünü kurtarmak istiyorlarda. Ve İmparatorluk içindeki ulusların kaderlerini tayin hakkına karşı çıkmaktaydılar. Devleti tümden kurtarmak için yola çıktıklarından, ezilen ulusların her türlü isteğine karşı olmuşlar hakim ulus Türklerin durumunun sağlamlaşması için çalışmışlardır. Aynı hakim ulus şovenizmi Kemalistlerde de sürüp gitmiştir. Neticede Kemalistler, misaki milli sınırları içinde ulusların kaderlerini tayin hakkını kabul etmek bir

yana var olan ulusların varlığını bile yadsımışlardır.

Türk ulusunun ayrıcalıklarını savunmak, ezilen ulusların kendi kaderlerini tayin etmek hakkını yadsımaları açısından; Genç Osmanlılar, Jön Türkler ve Kemalistler arasında temel bir ayrılık yoktur.

Osmanlı İmparatorluğu sınırları içindeki sömürgelerin ve bağımlı ulusların üretici güçlerinin gelişim seviyesi, hakim ulusun üretici güçlerinin gelişim seviyesinden pek geri olmadığından, hatta bağımlı ulusların üretici güçlerinin gelişim seviyesi daha ileri olduğundan tüm uluslar hakim ulus tarafından eritilememiştir. Bir ulusun başka bir ulusu eritebilmesi baskı ile değil, üretici güçlerin gelişimi ile mümkündür. «Peşpeşe Hindistan'ı istila etmiş olan Araplar, Türkler, Tatarlar, Moğollar tarihin ölümsüz yasası uyarınca uyruklarının üstün uygarlığı tarafından kendileri, fethedilen barbar fetihçiler olarak kısa zamanda Hintlileşmişlerdir. İngilizler üstün olan ilk fetihçilerdir ve dolayısıyla, Hint uygarlığı için erişilmezdi» (K. M. —F.E. Seçme Eserler. s. 98)

Osmanlı İmparatorluğu eritemediği toplumları baskı ve şiddetle yok etmeye çalışmış tabiki başarı kazanamamıştır. İmparatorluk içindeki Balkan ülkeleri; Anadolu, Kuzey Afrika, Orta Doğu'daki tüm uluslardan daha ileri üretici güçlerin sahibi idiler. Balkanlarda meta ekonomisi ya kurulmuş ya da kurulmakta iken diğer yerlerde bu söz konusu değildir. Bu nedenle imparatorluktan ilk ayrılanlar Balkan ülkeleri olmuş, Avrupa kapitalizminin güdümünde birçok devletler kurulmuştur. Avrupa'nın desteklediği bir Ermeni

devleti kurulamamış olması (D. Anadolu da) bu nedenledir. «Devlet sisteminin açık bir kapitalizm öncesi karakter taşıdığı bir ülkede kapitalizmin hızla gelişmekte olduğu ulusal sınırları belli bir ülke varsa, bu bölge ile kapitalizm öncesi devlet sistemi arasındaki çelişki o ölçüde artacak ve daha ileri durumda olan bölgenin 'Modern kapitalist' bağlarla değil 'Asya despotluğu' bağlarıyla bağlı bulunduğu bütünden ayrılma olanakları o ölçüde kuvvetlenecektir.» (Lenin, UKTH. s. 63.

Osmanlı İmparatorluğunun Avrupa topraklarındaki ezdiği, baskı altında tuttuğu uluslarla olan ilişkileri incelendiğinde, bunların bağımlı uluslar, buna karşılık doğusundaki, Kuzey Afrika'daki ve Orta Doğu'daki ezdiği, sömürdüğü uluslarla ilişkisi incelendiğinde de bunların sömürgeler olduğu görülür. İmparatorluğun parçalanmasından sonra bağımlı uluslar bağımsız devlet kurmuşlar ya da başka uluslara bağımlı kalmışlar, buna karşılık sömürgeler yine başka ulusların sömürgeleri olmuşlardır. Lenin, Çarlığın baskısındaki meta ekonomisinin hakim olduğu, kendi burjuvaları olan ezilen uluslara (Polonya, Fillandiya, Ukrayna) bağımlı ulus, doğudaki kapitalizmin gelişmemiş olduğu ulusları da (Türkistan, Kıva, Buhara) sömürge olarak nitelemekteydi. Her ne kadar Çarlık Rusyası ile Osmanlı İmparatorluğu arasında birçok farklılıklar vardıysa sömürge ve bağımlı uluslara karşı baskı ve şiddet politikaları benziyordu.

Osmanlı İmparatorluğunun sömürgelerinde ve bağımlı uluslarında bir sürü ulusal hareket görülür. Halklar hapishanesi olan Osmanlı İmparatorluğundaki hakim sınıflar, ezdiği, sömürdü-

ğü ulusların kendisine karşı yönelen hareketlerini saptırmak için çok çeşitli yöntemleri başarı ile uygulamışlardır. Din, ekonomi ve milliyet farklarını zaman zaman özel olarak körükleyerek ulusların birbirine düşman olmalarını sağlamışlardır. Kürtlerinde müslüman olmaları ve halifeyi Tanrının temsilcisi olarak görmeleri bu oyunlara çabuk gelmelerine neden olmuştur.

Osmanlılar bazen Ermenilerin Kürtleri, bazende Kürtlerin Ermenileri kırmasına yardım ederek milyonlarca insanın öldürülmesine sebep teşkil etmişlerdir. Osmanlılar bir yandan ulusları ezerken diğer yandan bu ulusların çocuklarını özel okullarda okutarak bunları kendi ideolojisine göre yetiştirmiş ve onları pasafize etmeye yönelmiştir. İstanbul ve Bağdat'ta aşiret okulları açılmış, özellikle Kürt çocukları bu okullarda eğitilmiştir. Panislamist ideoloji ile de ulusal bilinç köreltilmeye çalışılmıştır. 1910 da dinsel bağlar kullanılarak aşiretlerin büyüklüğüne göre Hamidiye alayları kurulmuştur.

Tüm bu çabalara rağmen ezilen ulusların mücadelesi engellenememiştir. Diğer halklar gibi Kürt halkı; birçok, kanla bastırılan ayaklanmalara baş vurmuştur. Ayaklanmalarda onbinlerce kayıp vermelerine rağmen Kürtler, haksızlığa ve baskıya karşı tekrar tekrar ayaklanmaktan kaçınmamışlardır. Bu ayaklanmalar bugüne dek genellikle incelenmemiş olmasına rağmen bazıları hakkında bilgi vermek mümkündür. 1800 ile 1880 arasındaki ayaklanmalarda her ne kadar ulusal yön mevcut ise de bu ayaklanmalar daha çok halk ayaklanmaları niteliğindedir. Bazılarını sayarsak: Abdurrahman Paşa İsyanı (1806), Bil-

basların Ayaklanması (1818), Revandıykı Mir Muhammet önderliğindeki isyan (1832-1839), Bedir Han Bey İsyanı (1843-1846), Vezdan Şer İsyanı (1853-1855), Nehri Şeyhi u Beydillah İsyanı (1880)* Bu sayılanlar kendilerini kabul ettirmiş, uzun süre bulundukları yerde denetim kurmuş olanlardır. Bunların dışında daha başka isyanlarda söz konusudur. Yakın tarihimize gelince: 5 Mart 1921'de İmranlı'da başlayan Haziran 1921'e kadar süren Seyyit Abdül Kadir öncülüğünde büyük kısmı Zara, Su Şehri, Refahiye, Kemah, Langol, Ovacık ve Kuruçay bölgesindeki Koç Giri ayaklanması. Bir takım dini istekleri ile yola çıkmış görünsede dönemin Diyarbakır Savcısının da belirttiği gibi Kürt Ulusal Ayaklanması olan 1925 Şubatındaki Şeyh Sait İsyanı ve 1937'deki şanlı Dersim İsyanı.

Devamlı olarak ezilen, horlanan, sömürülen Kürtlerin tarihi, baskıya zülme, haksızlığa karşı verilen mücadelelerle doludur. Onlarca kez yenilmelerine rağmen, yinede ayaklanmaları, başarısızlıkların onların haklı davasından vaz geçmesine neden olamadığını tam tersine daha da bilenerek tekrar mücadeleye başladıklarını görürüz.

Küçük burjuvazinin en sol, en radikal kanadından olup; emperyalizme karşı tavır alan Kemalistlerde, Kürt ulusu ve azınlıklara karşı Jenosit

---

* İsyanların bazıları bey, paşa gibi ünvanlarla anılmaları bizi bu hareketlerin niteliği hakkında yanıltmamaktadır. Kürtlere yapılan baskıyı hakim sınıflarında maruz kalması onlarında bü hareketlerde yer almasına neden teşkil eder ve bu hareketlere halk hareketleri demek daha doğru olacaktır.

politikasını temel almışlardır. Kürt ulusu açısından Kemalistler yeni baskıların dışında hiç bir şey getirmemişlerdir. Kemalistler milliyetçilerdir, bu nedenle Kürt ulusunun ve azınlıkların her istemine karşı son derece acımasız davranmışlardır. Bazılarına göre Kemalistlere küçük burjuva radikalleri demek ve onların anti-emperyalist yanlarından başka bir şeyleri olmadığını söylemek yanlıştır, çelişkilidir. Çünkü anti-emperyalist olan küçük burjuva radikalleri kurtuluş sonrası Jenoside varan ulusal baskı ve işçi sınıfına baskı getirmiştir. Eğer küçük burjuva radikalleri olsalarda böyle davranmazlardı! vs.

Bu görüşlerin sakatlığı açıktır. K. Burjuvalar emperyalizme karşı tavır alabilirler. Ama onların milliyetçiliği hakim ulus milliyetçiliği olarakta ortaya çıkabilir. Bu son derece doğaldır. «... Bununla birlikte, ulusal baskı, sadece toprak soyluluğu tarafından desteklenmez. Onun yanında bir başka güç, sömürgelerde edinilen, halkları köleleştirme yöntemlerini, kendi ülkelerinin içlerine aktaran ve böylece toprak soyluluğunun doğal müttefiki durumuna iten, emperyalist guruplarda vardır. Daha sonra küçük burjuva aydınların bir bölümü gelir. Bu biçimde, ulusal baskıyı denetleyen ve başında toprak ve para soyluluğu bulunan bir toplumsal güçler korosu görülür...» (Stalin, a.g.e. s. 82)

Stalin'e göre küçük burjuvazinin bir bölümü de ulusal baskıyı destekler. Onların emperyalizme karşı olmaları ile sosyal şoven olmaları herhalde mümkün olmayan bir şey değildir. Zaten Kemalistlerin hakim ulus milliyetçileri olmaları ile Kürt ulusunun en ufak bir istemine kanla,

ateşle karşılık vermeleri tam tamına birbiriyle uygunluk arzeder. Ayrıca Kemalistler milli bir burjuva yaratmak yoluna girdiklerinden onlara burjuvalar, Kemalizme de burjuva ideolojisi demek; emperyalizm döneminde burjuvaziye ulusal kurtuluş savaşında önderlik yaptırmaktır. Devrimci barutunu yitiren burjuvazinin bir ulusal kurtuluş savaşına önderlik edebileceğini söylemek saçmalıktır ve günümüzde bu türden tek bir kurtuluş savaşı gösterilemez. Söyleki Kemalist devrimin muhtevası, bir milli ve burjuva devrimdir. Ama devrimin sosyal muhtevasından onun öncüsünü çıkarmak emperyalizm çağında oportünizmdir.

«Bundan önce kimsenin yapamadığı işi yaptık: Burjuva demokratik devrimi yaptık. Bilinçli, sağlam ve sarsılmaz bir şekilde sosyalist devrime doğru ilerliyoruz... Burjuva demokratik devrim proleter sosyalist devrime dönüşür ve ikincisi ilkinin halledemediği bütün sorunları çözer.» (Kültür ve Kültür İhtilali Üzerine, s. 127) Emperyalist dönemde proletaryanın öncülüğü olmaksızın hiç bir demokratik devrim başarıya ulaşamaz. 1923-50 Türkiyesi ve Cezayir bu konuda bir örnek teşkil ederler. Bu ülkelerde öncülük küçük burjuvazinin elinde olduğu için kalıcı bir başarı sağlanamamıştır. 1919'larda tam sömürge durumuna düşen Osmanlı devletinde, Sultan Hanedanı emperyalizmle iş birliğine girmiştir. Bu yıllarda bağımsız bir işçi hareketinin olmayışı, emperyalizmin açık işgaline karşı milliyetçilik tabanında, küçük burjuva radikallerinin tavır almalarını ve kendi önderliklerinde bir milli kurtuluş savaşının örgütleyebilmelerini sağlamıştır. Kemalizmi Stalin'

in değimiyle açıklarsak ve de Kemalist iktidarı unsurlarına ayrıştırırsak: Herşeyden önce Kemalizmin antiemperyalist özelliğinden başka ileri-ci bir şey göremeyiz.

Stalin Çin devrimi ile Türk devrimini karşılaştırırken şöyle der: «Tersine (Türk devrimi İBA) ilk adamda gelişmesinin birinci evresinde (Ulusal Cephe Devrim Aşaması İBA) gelişmesinin ikinci evresine, tarımsal devrim evresine bile geçmeye kalkışmaksızın...» çakılıp kalmıştır. Görüleceği üzerine Stalin Türk devriminin 'Birleşik Ulusal Cephe Devrimi' aşamasında çakılıp kaldığını yani onun, sadece anti-emperyalist bir yöne sahip olduğunu söylüyor. Tıpkı «Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin devrimci milliyetçilerinin bir kurtuluş bayrağıdır. Kemalizmin özü, emperyalizme karşı tavır alıştır...» Ve «1923 devrimi, önder sınıfın karakterini yansıtan bir milli devrimdir.» diyen Mahir Çayan gibi.

Kemalist iktidar sadece komprador burjuvaziyi tasfiye etmiş, ulusal sorunu ve toprak devrimini gerçekleştirmemiştir. Gerçekleştirmesini beklemek de zaten yanlıştır. Çünkü bu sorunları ancak proleter bir önderlik çözebilir. Şunu da belirtelim ki Kemalistlerin Kürt ulusuna karşı şöven baskılarından dolayı onlarla emperyalizme karşı ittifak yapılamaz denemez. Bu sosyalistlerin ittifaklar politikasını hiç anlayamamanın bir ürünüdür. Çin Devrimi bu konuda çarpıcı bir örnektir. Komünistleri katleden kuomintang, Japon işgaline karşı ÇKP ile ittifak yapmıştır. Fakat işgalin olmadığı dönemlerde de birbirleriyle savaşmışlardır. Bizlerde anti-emperyalist olan Kema-

listlerle, emperyalizme karşı ittifak, diğer konularda mücadele edeceğiz.

Kurtuluş Savaşı sonrası Kürdistan'ın bir bölümü Türkiye toprakları içinde kalmıştır. Emperyalizmin fiili işgaline karşı her iki ulus ortak mücadele vermişlerdir. Oysa kurtuluş sonrası durum Kürt ulusu açısından hiçte kabul edilebilir bir statükoyu getirmemiştir. Emperyalizme karşı verilen mücadele de Doğu ve Güney Doğuda Kürt ulusu savaşmıştır. Kürt ulusunun Kurtuluş Savaşı'na katılışının temel nedeni emperyalizmin Kürdistan topraklarını da işgal etmiş olmasıdır. Bunun yanında Kemalistlerin bir Ermenistan devletinin kurulacağını(eğer savaşa katılmazlarsa) söylemeleri Kürt ulusunu etkilemiş ve Kürtlerle, Ermeniler arasındaki var olan düşmanlık dahada körüklenmiştir. «Urfa mücadelesini düzenleyen Revandıylı jandarma subayı Ali Saip Yersavaş (Kendiside Kürttür) bu savaşında aşiretlere dayanır. Urfa kurtuluşunda da Badilli, Döğerki, Seyhanlı, Bazık, Borova, Arege gibi aşiretler başlarında aşiret başkanları bulunduğu halde savaşın belli başlı milis güçleridir.» (M.K.T. 3. Kitap s. 1026)

Kürt ulusunun yapısını iyi değerlendiren Kemalistler, Lozan Konferansına giderken, Türkiye'nin bir iç sorunu olduğunu kanıtlamak için Kürdistan'ın temsilcileri olarak milli kıyafetleriyle Kürtleride götürmüşlerdir. Kemalist devriminde diğer sınıflarda (Ticaret burjuvazisi, Anadolu eşrafı) yer almışlardır. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki; emperyalizme karşı tavır alışta ilerici olan Kemalistler aynı devlet sınırları içinde bulunan Kürt ulusuna ve azınlıklara karşı şöve-

nist olduğu kadar, ilhakçı, sömürgeci de olabilmişler ve Kürt ulusunu ezmişlerdir. Bu durum bizce doğaldır. Çünkü ezilen bir ulus olan Türk ulusu aynı zamanda ezen bir ulus konumuna gelmiş ve bu durumdan dolayı ezilen ulus milliyetçiliği, ezen ulus milliyetçiliğine dönüşmüştür. Bugün **Türk ulusunu; yalnız ezilen ya da sadece Kürt ulusunu ezen bir ulus olarak görenlere rastlamaktayız.** Böylesi bir görüş açısı ya ezilen Kürt ulusunun ve azınlıkların reddini, ya da Türkiye'yi metropol (emperyalist) lerle karıştırmayı getirecektir. Böyle bir görüşün sahipleri kaçınılmaz olarak emperyalizmin sol içindeki yardımcıları durumunda kalacaklardır.

B — BUGÜNKÜ DURUM VE ENTERNASYONALİST TAVIR

Ülkemizde, bugün en çok tartışılan konulardan birisi de Türkiye Kürdistan'ının konumudur. Bu konudaki değerlendirmeler daha çok somut durumun değerlendirilmesi yerine, kafalarda kurulan soyut entellektüel teoriciklerdir.

Bunlardan kimileri kendilerine ayrı örgütlenmeyi çıkış noktası yapmakta, diğerleride ya Kürt ulusunu yok saymakta veya bunu kabul ediyor görünerek Kürt ulusunun en normal taleplerine sözde sahip çıkar görünerek; tümüde kendi kafalarına uygun teorileri, hayatın gerçekleri yerine koymaktadırlar. Ulusal sorunda somut durum incelenmeden sonuç belirlenmekte ve belirlenen sonuca uydurulan teorik gevezelikler sürüp gitmektedir.

Yukardaki yaklaşım tarzının diyalektik metodla ve marksizmle hiç bir alakası yoktur. Çün-

kü marksistler gerçek durumu açıklığa kavuşturarak plân ve programlarını ona uygun olarak çizerler. Bu nedenle dünya ve Türkiye ile Kürdistan'ın somut ilişki ve çelişkileri incelenmeden Kürdistan'ın Türkiye bölümüne, Türkiye'nin sömürgesi ya da bağımlı ulus demek, sonucu önceden saptanmış bir küçük burjuva düşünce tarzıdır. Ayrıca sömürgecilik çoğu zaman ayrı mücadeleye, bağımlılıkta ortak örgütlenmeye kanıt olarak ele alınmaktadır. Bu tür görüşlerin marksizmle hiç bir alâkası olmadığı bellidir. Bizce dünya şartlarını, Orta Doğu'yu ve Orta Doğu'nun somut parçaları Türkiye ve Kürdistan'ın birlikte irdelemek doğru çözüm ve doğru mücadele açısından zorunludur. Bu açıdan Türkiye Kürdistanına yapıştırılan yaftanın bizce hiç bir önemi olmadığını asıl önemli olanın bunların somut durumları olduğudur. 1950'lerde sömürgeleşen Türkiye bugün bir yeni-sömürgedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi sömürgelerle bağımlı uluslar arasında* kendi sermayeleri ve pazar ekonomileri olup olmaması (Meta üretimi) en önemli farkı oluşturmaktaydı. Bunun yanında kültürel gelişim bağımlı uluslarda daha ileride olduğu da gerçektir.

Üçüncü bunalım döneminde ve bu dönemin özelliklerinden ötürü sömürge ve bağımlı uluslar arasına kalın bir çizgi çekilemez. Bu açıdan Türkiye'ye de Kürdistan'a da hem sömürge hem de bağımlı ülke denilebilir. Bunları söylerken biraz sonra açacağımız somut durumu, söylediklerimiz-

---

* Bahsedilen sömürgecilik ve bağımlılık Türkiye'ye bağımlılık ve Türkiye'nin sömürgesi anlamındadır.

den ayırmak yanlış olacaktır. (Burada kastedilen bağımlılık ayrıca emperyalist bağımlılıktır).

Elbette kendisi de ezilen bir ulus olmasına rağmen Türk ulusu; ekonomik, siyasi, kültürel vs. çeşitli yönlerden Kürt ulusundan ayrıcalıklıdır. Ve Kürt ulusu hiç bir ulusal hakka sahip değildir.* Yeni-sömürge Türkiye'de daha önce de söylediğimiz gibi Türk ulusu emperyalizm tarafından ayrıcalıklı bir ulus olarak seçilmiştir. Şöyleki her iki ulusun kaynakları da gerçekte emperyalizm tarafından talan edildiği halde emperyalizm yerli müttefikleri içinde sömürüden daha fazla pay verdiği Türk burjuvazisidir. Ve de diğer bazı ulusal haklarını, Türk ulusu özgürce olmasa da (dilini, devlet içinde örgütlenmesini, ekonomik ayrıcalığını, kültürünü) şu veya bu ölçüde; fakat bağımsız bir tarzda değil, kullanabilmektedir.

Emperyalizm Üçüncü Bunalım döneminde yeni-sömürgecilik uygulamasının sonucu olarak ülkede kapitalizm yukarıdan aşağıya inşa edilmiştir. Bu gelişim farklılıklar arzetsede Türkiye Kürdistanında da geçerli hale gelmiştir. Emperyalizmle baştan bütünleşmiş olarak geliştirilen işbirlikçi-tekelci burjuvazinin oluşturulmasında temel clarak hatta tümüyle Türk burjuvazisi yer almıştır. Emperyalizme ve onun uzantısı işbirlikçi tekelci burjuvaziye; Kürt burjuvazisi de yedeklenmiş tefeci-bezirgan ve feodal ağalarının en irileri ile bir hakim sınıflar ittifakı oluşturulmuştur.

---

* Esas konumuz Türkiye Kürdistan'ı olduğundan Irak Kürdistanındaki; baskı altında olan fakat verdiği mücadele sonucu bazı ulusal haklara sahip olan Irak Kürdistanını konumuz dışında tutuyoruz.

Bu ittifak içinde direk emperyalizminde yer alması, ve onun uzantısı işbirlikçi-tekelci burjuvazinin belirleyici olması, bu ittifakın; diğer bir deyişle de belirli bir azınlığın **kombinezonu** olması; oligarşik bir yapıya tekabül etmesine neden olmaktadır. Ve emperyalizm Türkiye'deki ulusları direkt olarak değil, yerli oligarşi kanalıyla sömürmektedir.* Bu anlamda oligarşik diktanın Kürt ulusunu sömürdüğü söylenebilir. Yine bu anlamda Kürdistan'ın (Emperyalizmin dolaylı) Türkiye'nin sömürgesi olmasından bahsedilebilir. Bunun nedeni Türk ulusunun imtiyazlı bir ulus olmasında yatmaktadır.

Oligarşinin içinde Kürt hakim sınıflarının da yer almasına ve bunların belirleyici olmamasına uygun bir gelişimde, alt yapı hizmetlerinin Kürdistan bölgelerinden çok daha fazla Türkiye bölgelerinde geliştirilmesidir. Yol, elektrik, okul gibi kapitalizmin gelişmesinde önemli bir yeri olan şeyler Kürdistan bölgesinde fazla geliştirilmemiştir. Bunun nedeni kapitalizmin batıda geliştirilmesinin ve liman kentlerindeki yoğun gelişimin emperyalizm ve oligarşi için daha kârlı olmasıdır. Günümüzde eskiye oranla Kürdistan alt yapı tesisleri ve okullar geliştirilmektedir. Bu da emperyalizmin Türkiye pazarının* tamamını, Edirne'den Hakkari'ye kadar açmak ve daralan pazar sorununu daha az kayıpla çözmeye çalışmaktır. Ayrıca yol ya-

---

* Direkt sömürüde elbette mevcuttur, ama bu belirleyici değildir. Mobil, Shell vs. bu direk sömürüye örnek teşkil ederler.

* Türkiye olarak bazen adlandırmamızın nedeni bazı yerlerde misak-ı milli sınırlarını kastettiğimizdendir.

pımı ve elektriğin Kürdistan'a götürülmüş olması (kısmen de olsa) Kürdistan pazarının emperyalist sömürüye açılma isteğidir. Kürdistan'da tarımsal ürünler ve hayvancılık emperyalizmin çıkarlarına göre düzenlenmektedir. Ama Kürdistan'ın asıl önemi emperyalizm açısından yeraltı ve yerüstü zenginlikleridir. Kürdistan'ın, bakırı, kromu, petrolü, demiri ve hatta akan sularından elde edilen elektrik bazan direk emperyalist tekeller aracılığıyla (tabii Türk burjuvazisine de pay verilerek) emperyalist ülkelere taşınmaktadır ya da sömürgeci güçlerin ihtiyacına göre üretilip kullanılmaktadır.

Kürdistan'da elde edilen kaynakların (başta petrol v.s.) Kürdistan'da değil de diğer bölgelerde ya da emperyalizmin saptadığı alanlarda kullanılması; Kürdistan'da elde edilen madenlerin, Türkiye'nin diğer bölgelerinde veya emperyalizmin ihtiyaç duyduğu bölgelerde ya da ülkelerde kullanılması; Kürdistan'da hem yeni-sömürgecilik ilişkilerinin hem de klasik sömürgecilik ilişkilerinin varlığını gösterir. Tabiki ağır basan yön direkt sermaye ihracı olmadığından yeni-sömürgeciliktir. Türkiye kanalı ile Kürdistan'da açık işgal ve emperyalizmin gizli işgali yan yana gitmektedir. Bu görüşlerimizi yanlış bulanlar olacaktır şüphesiz, ancak Amilcal Cabral Son Konuşmalarında; Mozambik ve Angola'nın görünürde Portekiz'in (Portekiz'in fiili varlığından ötürü) gerçekte emperyalizmin sömürgeleri olduğunu söylemektedir. (Bkz. s. 108)

Türkiye Kürdistan'ında ise emperyalizmin mevcudiyeti (sömürü anlamında) Angola ve Mozambik'ten daha ileri bir durumdadır.

Kürdistan'ın ezilmişliği son derece yoğundur. Keban Barajı Kürdistan topraklarında yaptırıldığı halde buradan elde edilen büyük çaptaki enerjinin İstanbul'a kadar götürüldüğü halde, barajın kenarındaki Kürt köylerine götürülmemesi bize iki şeyi göstermektedir: 1) Emperyalizmin kâr için her şeyi yapacağını, 2) Emperyalizmin ve oligarşinin Kürdistan politikasını.

Kürdistan'daki ekonomik yapıyı kapitalizmin eşitsiz ve dengesiz gelişim yasası ile açıklayamayız. Daha çok buradaki yapıyı emperyalizm biçimlendirmiştir. Kürdistanda pazar için üretim yapılmasına rağmen feodal ve yarı-feodal ilişkiler yaygındır. Şeyhlerin ve ağaların gücü de bu ilişkilerden kaynaklanmaktadır. Şöyle dersek yanılmış olmayız: Kürdistan'da bağımsız milletvekillerinin seçiminde hem Kürt ulusunun ulusal duyguları hem de mevcut aşiret ilişkileri belirli bir rol oynar.*

Kürdistan'ın hakim sınıfları olan feodal güçlerini, toprak ve ticaret burjüvazisini emperyalizm ve oligarşiden ayırmak mümkün değildir. Bu sınıfların irileri oligarşi içinde yerlerini çoktan almışlardır. (Oligarşinin yasama organlarından biri olan Parlamento ve diğeri olan Senato'da Kürt hakim sınıfları da mevcuttur. Kinyas Kartal, Ferit Melen, Kâmran İnan v.s. gibi birçok kişinin kime hizmet ettiği gayet açıktır.) Kürt ulusunun ayrılıp devlet kurma hakkını savunan devrimcilere; bölücü, yıkıcı denme yarışına bunlar da ka-

---

* Aşiret yapısı sadece feodal ilişkilere dayanmaz. Daha önceki toplumlardada aşiret ilişkileri görülürsede (Kabile ilişkileride denebilir.) Kürdistan'da bu ilişkilerin görülmesinin kaynağı feodal ilişkilerdir.

tılmaktadırlar. Hep bir ağızdan Türk, Kürt hakim sınıfları; Türkiye'nin bölünmezliği, son Türk devletinin yıkılmazlığı nutukları atmaktadırlar. Ve Kürt ulusunun varlığını dahi inkâr etmektedirler.

Türkiye'de devlet, emperyalizmin ve oligarşinin baskı aracıdır. Ve bunun biçimi sömürge tipi faşizmdir. Faşizmin, ordusu, polisi, sivil faşist güçleriyle; Kürt ulusunun en küçük demokratik isteklerini bile, hatta hiç bir istekte bulunulmadığı zamanlarda dahi; jandarma dipçiği, öldürme olayları, eşkiya (!) avlarıyla sindirmeye çalışmaktadır. Çeşitli askerî tatbikatların Kürdistan'da yapılmasının özel nedeni Kürt ulusuna baskı ve gözdağı vermektir. Oligarşinin renkli basını bu konuyu işlemek için teknolojisinin en yeni nimetlerinden yararlanmaktadır. Ayrıca mevcut düzene karşı çıkanları cezalandırmak için Türkiye'nin en modern (!) hapishanelerinden birinin Hakkari'ye yapılması ilginçtir. Bu söylediklerimiz faşizmin ufak bazı uygulamalarıdır.

Emperyalizm yeni-sömürgecilik metodları gereği gizli işgale başvurmasına rağmen; Türkiye ve Kürdistan'da bir çok askerî gücünü de bulundurmaktadır. Emperyalizm açısından gerekli olan her yere silah ve asker yığılmıştır. Diyarbakır Pirinçlik üssünden, İzmir'e kadar her yerde emperyalizmin militarist güçleri mevcuttur. Kukla işgal ordusu ile birlikte emperyalizm ve oligarşi istediği kadar askerî gücü hem Türkiye'de hem de Kürdistan'da bulundurmaktadır. Diğer yandan faşizm, en yoğun biçimde proleteryanın çok olduğu bölgelerin dışında kendisini Kürdistan'da göstermektedir. Kürt hakim sınıfları, AP, CHP,

MHP saflarında yer alarak faşizmin sivil ve resmî güçlerinin Kürdistan'daki baskısına yardımcı olmakta hatta bunu örgütlemeye çalışmaktadırlar. **Buradan çıkarılan en önemli sonuç da her ciddi ayırımın ulusal değil sınıfsal olduğudur.**

Emperyalizmin baskısının daha da yoğunlaşması Türk hakim sınıflarının bazılarının bu baskıyı artırmaya kendi çıkarları açısından (uzun vadeli) karşı çıkmakta olduğu kadar, bazı Kürt parlamenterleri de Kürt ulusuna yapılan, kültürel, sanat ve asimilasyon gibi baskılara karşı görünürde tepki göstermektedirler. Sadece Kürt halkı değil Kürt ulusu bazı oligarşi içindekiler hariç baskı altındadırlar. Hatta oligarşi içindekiler de kendi dilleriyle konuşmadıkları için baskıya bu yönden maruzdur denilebilir. Ama esas olarak ezilen Kürt ulusu içine; objektif olarak Kürt ulusundan olmalarına rağmen Kinyas Kartallar, Şerafettin Elçiler, Ferit Melenler, Kâmran İnanlar v.s. girmezler. Çünkü bunlar bir avuç hain, yerli Kürt hakim sınıflarını teşkil ederler. «İki üç Vietnamlar» yaratmak için mücadele veren bizler, ülkemizde farklı durumda bulunan ulus ve milliyetlerin varlığını biliyor, bundan dolayı farklı ulus devrimcilerini, farklı ulusal konumda olmalarından ötürü farklı talepler ileri sürebileceğini kabul ediyoruz. Her iki ulusun devrimcilerinin enternasyonalist görevi emperyalizme ve oligarşiye karşı ortak mücadeledir. Ancak Türk ulusundan devrimciler, zorla Türkiye sınırları içinde tutulan Kürt ulusunun kaderini tayin hakkının somut ifadesi olan ayrılma hakkını savunmaları gereklidir. Bu enternasyonalizmin bir ifadesi olduğu gibi, güven verebilmenin de yegâne koşuludur.

Devrimciler enternasyonalizmden taviz veremezler ve eğer taviz verirlerse bu marksizmden bir sapma anlamına gelir. Ülkemizde Türk ulusu da ezilen bir ulus olduğundan hem Türkiye'de hem de Kürdistan'da milliyetçiler kendilerine sosyalist demektedirler. Türk milliyetçileri (faşistler değil) şovenist oldukları halde kendilerine sosyalist demekte ve ulusların eşitliğini de enternasyonalizm olarak sunmaktadırlar. (Kürt milliyetçileri de dahil). Türk devrimcilerinin Kürt ulusuunn ayrılma hakkını savunmaları ulusların birbirlerine yakınlaşmalarına ve kaynaşmalarına giden yolun özgür irade temelinde birlikten dolayı olabileceğindendir. Ayrılma özgürlüğüne sahip ulusun diğer uluslarla oluşturduğu birlik gönüllü birlik olmayacağından böyle bir birliktelik ulusları kaynaştırmaya götürmez. Kürt ulusu yüzyıllardır başka uluslarla yaşadığı halde bu yaşama gönüllü bir yaşam değildir ve bu nedenle hiç bir ulusla kaynaşmamıştır.*

Ulusların eşit temellerine dayanan birliğini savunan tüm ezen ulus devrimcileri gibi Türk devrimcileri de, Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkını savunmaktadırlar, aksi halde devrimciliğe şövenizm bulaşacaktır. Nasıl ki boşanma özgürlüğünü savunan kimse evlilik müessesesinin

---

* Bu süreçte Kürtlerin Türkler içinde hiç erimediklerini söyleyemeyiz. Bugün azımsanmayacak bir kesimin Türk ulusu içinde eridiğini, ulusal bilinçlerinin köreldiği hatta ana dillerini çocuklarına öğretemediklerini biliyoruz. Bu şekildeki bir özümleme ulusal farklılıkları gidersede bizlerce desteklenemez, tıpkı Bismark'ın yukardan aşağıya demokratik devrimi ilerici sonuçlar verdiyse ve de devrimciler desteklemediyse.

parçalamasını savunmakla suçlanamazsa, Kürt ulusunun ayrılmak hakkını savunan Türk devrimcilerinin de, ulusal farklılığı körüklediği iddia edilemez. Tam tersine ayrılma hakkı savunulmadığı sürece ulusal farklılıklar silinmez ve ulusların kaynaşmasına giden yol tıkanır. **Türkiye'de anti-emperyalist, anti-oligarşik mücadelenin tutarlılığının kıstaslarından birisi de, Kürt ulusuna karşı takınılan tavırdır.**

Devrimciler her türlü ulusal baskıya karşı çıkarlarken Kürt ulusunun ayrı örgütlenme özgürlüğüne de karşı çıkmazlar. Kürt ulusu ve ulusal azınlıkların örgütlenme özgürlüğüne karşı çıkmamakla, bizim, ulusal farklılıklara dayanan örgütler oluşturmaya çalışacağımız anlamı çıkmaz. İster Türk, Kürt, Laz, Arap, Çerkez hangi milliyetten olursa olsun devrimcilerin şiarı tek bir marksist partide örgütlenmektir. Bizler örgütlenme özgürlüğünü, ayrı örgütlenmenin doğru olduğu için değil, ulusal baskıya ortak olmamak için savunmaktayız. «Besbelli ki, belirli bir devlet içinde hangi milliyetten olursa olsun her topluluğun örgütlenmesi dahil, her türlü örgütlenme **özgürlüğünü** asla reddetmemekle birlikte, 'sosyal demokratlar' böyle bir şeyi istemezler ve böyle birliğe **arka çıkmazlar.**» (Lenin, U.K.T.H. s. 39)

İster ekonomik-demokratik olsun, isterse de politik partiler olsun ulusal farklılıklar temel alınarak kurulamaz, sonra Kürdistan'da sadece Kürtler değil bazı ulusal azınlıklar yaşadığı gibi, Kürdistan dışındaki yerlerde de bir sürü Kürt yaşamaktadır. Kürt bölgelerinde bölgenin özelliklerine uygun düşen örgütlenmeler oluşturulabilir, fakat bu örgütlenmeler ulusal değil sınıfsal özel-

lik taşımalıdır. Aksi halde sadece Kürtlerden oluşan örgütlenmeler, Kürt sosyalistlerini Kürt hakim sınıflarına yaklaştıracaktır. Tüm ezilen halkların kurtuluş yolu politikleşmiş askerî savaş stratejisinden geçmektedir. Kürdistan'ın devrim stratejisi başka türlü olamaz. Bu strateji aynı zamanda Türkiye devriminin de stratejisidir. Kürt ulusunu ve Kürt halkını ezen, sömüren emperyalizm ve oligarşidir. Kürtlere uygulanan ulusal ve sınıfsal baskının kaynağını başka yerde aramak saflık değilse art niyetliliktir. Kürt halkının devriminin niteliği de Demokratik Halk Devrimidir. Kürt halkının mücadelesi, Türk halkının mücadelesinde olduğu gibi sınıfsal hem de ulusaldır. Buna ağır basan yön şimdilik sınıfsaldır. Emperyalizme ve onun uşaklarına karşı ulusal bir yön taşıyorsa da mevcut oligarşi, faşizm olgularından mücadele sınıfsal yönde ağır basacaktır.

Türk ve Kürt halkının düşmanı ortaktır ve bu düşman emperyalizmle oligarşidir. Hangi milliyetten olursa olsun tüm emekçileri sömüren, ezen emperyalizm ve oligarşidir. Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, mücadelemizde her ne kadar sınır taşlarının tümünü ortadan kaldırmayı hedeflemekteysek de, objektif olarak önümüzde duran sınırları ve bunların neden olduğu farklılıkları görmezlikten gelemeyiz. Devletin sınırları da hakim sınıfların baskı aracının sınırlarıdır.

Kürt ve Türk halklarının düşmanlarının ortaklığı ortak hedefe karşı daha güçlü mücadele verebilmek için ortak mücadeleyi zorunlu kılar. İşin acı yanı ortak düşmana karşı ortak mı, ayrı mı mücadele verilmesi gerektiğinin tartışılmasıdır. Oysa emperyalizm ve oligarşinin yıkılması

tüm ulusların emekçilerinin ortak çıkarınadır. Hal böyleyken bazılarının güveni daha da azaltıcı yöndeki tavırları ve biz diyerek Kürtleri, onlar diyerek Türkleri kasdetmeleri asla enternasyonalizm olamaz. Bu olsa olsa ulusal dar görüşlülüktür, bencilliktir. Nihaî hedefleri komünizm olan ve ortak düşmanları aynı olan devrimciler ve halklar; o hedefe varabilmek için tek bir partiyle, tek bir merkezi organizasyonla mücadele etmenin gerekliliğini inkâr edemezler. «Tam bir birlik olmaksızın otokrasiye karşı genel bir saldırının olanaksızlığına ne kadar kuvvetlice inanmışsak, siyasal seçimimizde mücadelenin merkezi olarak örgütlenmesinin gerekliliği o kadar kuvvetle kendini hissettirir.» (Lenin, P.E. s. 18)

Kürt ulusundan devrimciler de bütün dünya için halkların dayanışmasını özel olarak Türkiyeli işçiler ve halkla kaynaşılmasını savunmalıdırlar. Kürt ulusunun devrimcileri kendi hakim sınıflarının (Fırsatını buldukları zaman diğer ulusları ezmeye, sömürmeye, baskı altına almaya hazır olan) oyununa gelmemek için bunu istemek zorundadırlar. «Belli bir devlet içinde, o devletin tarihindeki bütün değişiklikler boyunca, tek tek devletlerin sınırlarının burjuvazi tarafından şu veya bu biçimde nasıl değiştirildiğine bakmadan, o devlet içindeki bütün ulusların proleterlerinin sınıf mücadelesinde sımsıkı çoğalan bir ittifak içinde olmaları gerekir.» (Lenin, D.U.K.N. s. 119)

Eğer Kürdistanlı devrimciler, Kürt halkının emperyalizme ve oligarşiye karşı kızgınlığını halkların beraberliği ile geliştirmeye yönelmezler-

se, kaçınılmaz olarak enternasyonalist bağları değil, ulusal bağları güçlendirmiş olacaklardır.

Aynı şekilde Türk devrimcileri Kürt ulusuna ve ulusal hareketine yapılan baskıya karşı koyarlarken, Kürt ulusal kültürünü değil, her yerde proletaryanın kültürünü hakim kılmayı çalışırlar. Tabii ki devrimciler bir ulusun diline, kültürüne vs. her baskıya karşı çıkarlar. «Kim ulusların ve dillerin eşitliğini tanımıyorsa ve savunmuyorsa, kim her türlü ulusal eşitliğe karşı savaşmıyorsa, o marksist değildir.» (Lenin, U.K.T.H. s. 26) Bizler ezen ve ezilen ulusun kültürünün gelişimini savunamayız. Çünkü bu kültürler sömürücü sınıfların kültürünü de içinde barındırır, bu nedenle görevimiz proleter kültürünü savunmak ve egemen kılmaya çalışmaktır. Ancak ezilen ulusun kültürüne ve diline karşı yapılan baskıya da karşı çıkmak bizlerin görevidir. Her iki ulusun devrimcileri olan bizler, enternasyonalist kültürü savunmalıyız. Enternasyonalist kültür her ülkede enternasyonalist temelde sosyalist ülkeye özgü olarak canlandırılır. «Eğer Ukraynalı marksist, Rus zalimlerine karşı duyduğu tamamen haklı ve doğal kinin bir parçasının, hafif bir düşmanlık duygusu biçiminde bile olsa, Rus işçilerinin proleter kültürünü ve proleter hareketinin kapsamına izin verirse, kendisi, bu yüzden burjuva milliyetçiliğinin bataklığına kaymış olacaktır.

Rus ve Ukraynalı işçiler, proleter hareketinin ortak ya da uluslararası kültürünü, propagandanın hangi dilde yapıldığı konusunda ve bu propagandayla ilgili salt ulusal ayrıntı sorunları konusunda en büyük bir hoşgörü göstererek, birlikte

savunmalıdırlar ve bir tek devlet çerçevesi içinde yaşadıkları sürece, bu savunmayı, en sıkı birlik ve organik kaynaşma içinde yapmalıdırlar. Bu marksizmin mutlak zorunluluğudur.» (Lenin, U.K.T.H. s. 31)

Dört bir parçaya bölünmüş ve her bir parçası farklı ülkeler tarafından ilhak edilmiş ve bu parçaları sömürge ve bağımlı ulus ilişkileri ile sömürülen,* baskı altında bulunan Kürdistan'ın parçalarından birinde emperyalizme ve yerli hakim sınıflara karşı bir ulusal kurtuluş savaşının olması zor olmasına rağmen imkânsız da denemez. Bize göre emperyalizme darbe vuran, onu gerileten bir Kürt ulusal kurtuluş hareketine karşı emperyalizm tarafından beslenen farklı oligarşilerin ortak bir cephe oluşturacağı açıktır. Bu nedenle Kürdistan'ın tümünün beraber kurtarılması yerine, parçalardan birisinin kurtarılması, parçanın üs olarak kullanılması başarıyı kolaylaştıracaktır. Akla yakın olan Kürdistan'ın bir parçasının zaferi, diğerlerinin kurtuluşunu kolaylaştıracaktır. Örneğin Türkiye Kürdistanı'nın (kendi başına, ya da birlikte Türkiye ile) kurtulması Kürdistan'ın diğer parçalarının kurtuluş savaşını artıracak ve kurtulan Türkiye Kürdistan'ı üs olarak kullanılacaktır. Aynı şekilde bir başka parçanın kendisinin tek başına ya da içinde yer aldığı ülke ile toptan kurtulması; Türkiye Kürdistanı'nın ve Türkiye'nin kurtuluşunu hızlandıra-

---

* Sömürge ve bağımlı ulus kavramını emperyalizme bağımlılık ve sömürülmek olarak açıklanmış ve nisbî olarak yeni sömürge Türkiye'nin emperyalizm adına kullanılan sömürgeciliğinden bahsetmiştik. Bu durum Irak ve Suriye'de, Türkiye ve İran'da olduğu tarzdan biraz farklıdır.

caktır. Hatta böyle bir durum Orta Doğu'yu etkiler.

Ortadoğu'da bir ulusal kurtuluş hareketi, özellikle de emperyalizme darbe vuran bir Kürt ulusal hareketi, tüm devrimlere yararlı olacaktır. Bu yüzden böyle bir hareket tüm dünya devrimcileri ve özellikle Türkiyeli devrimciler tarafından desteklenmelidir. Özellikle Türkiyeli devrimciler tarafından diyoruz. Böyle bir hareket emperyalizme ve oligarşiye darbe vuracaktır. Çok uzak bir ihtimal bile olsa, Türkiye Kürdistanı'nda oluşacak böyle bir hareket emperyalizme çok daha büyük darbe vuracağından, bizlerce en aktif bir şekilde desteklenmelidir. Çünkü bizler, dünya çapındaki devrimci hareketin çıkarlarını, ülkemiz devriminin çıkarlarından üstün tutar ve böyle bir hareket halkların ortak düşmanını gerileteceği için var gücümüzle destekleriz. Bizler enternasyonalistiz ve daha fazla faydalı olacağımızda Binbaşı **Ernesto** gibi bayrağı altında doğmadığımız bir ülkenin kurtuluş savaşında seve seve çarpışırız. Her ne kadar bizim meseleyi en iyi kavrayıp kavratabileceğimiz yer kendi ülkemiz ise de bazen başka ülkelerin mücadelesine katılmak gerekebilir ve bu en az kendi ülkemizdeki savaş kadar kutsal bir savaş olur. Nasıl ki bir sürü yoldaşımız Filistin halkıyla birlikte savaştıysa, nasıl ki Kore halkı için, Vietnam halkı için, İspanya iç savaşında, Angola'da bir çok ulustan devrimci seve seve atomu kucakladıysa; bizler için enternasyonalist görev, kutsal bir görevdir. Çağımızın en kahraman enternasyonalist savaşçısı Che: «İnsanın bayrağı altında doğmadığı bir ülkede döktüğü her kan damlası, sonradan kendi

halkının kurtuluş mücadelesinde kullanılmak için, hayatta kalanların birlikte götüreceği, böylece kazanılmış bir deneydir» demektedir.

Che'nin izinde yürüyen bizler, gerektiğinde bütün halkların mücadelesinde yer alabileceğimiz gibi, Kürt halkının Kürdistan'ın bütün parçalarında ya da tek tek her parçasındaki mücadeleyi sadece desteklemekle kalmaz, bizzat bu mücadelenin en ön saflarında döğüşürüz, fakat bugün böyle bir şey mevcut değildir ve de temel olarak Kürt halkının değil, Türk ve Kürt halkının çıkarlarını almaktayız. Çünkü var olan somut durum bizim meseleye böyle yaklaşmamızı sağlıyor. Bu nedenle mücadelemizde tüm Türkiye'yi temel alıyoruz.

Kendilerini Kürt solunun temsilcisi sayan bazı arkadaşlar «Biz bütün halkların mücadelelerinde ittifak yapmalarını, aynı şekilde Kürt ve Türk halklarının mücadelelerinde de ittifak yapmalarını kabul ediyoruz, ama ortak örgütlenmeyi kesinlikle kabul etmiyoruz» demektedirler. Elbette bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklarının en sıkı bir ittifakını her devrimci kabul eder. Bu ittifaklar enternasyonalist bir örgüt olmadığından, istediğimiz böyle bir örgütse de biz her zaman emperyalizme karşı tüm güçlerin ittifakını hatta cepheleşmesini savunmaktayız. Bu ittifak, sadece başarı dilemek anlamına gelmemekte, kaderlerini paylaşmayı, yenilgide ve zaferde ortak olmayı gerektirmektedir. Ancak devrimci mücadeledeki tüm ittifaklar aynı derecede gerçekleşmez.

İttifakın önem derecesi, bağların köklüğüne dünya ilişki ve çelişkilerine ve de içinde bulun-

duğumuz bölgenin önem derecesine göre şekillenir. Soruna böyle yaklaşan bizler Orta Doğu Devrimci Çemberinde kurulacak ittifakın daha da önemli oludğunu düşünmekteyiz. Bizler emperyalizme karşı tüm dünya çapındaki ittifakın ve Orta Doğu Devrimci Çemberi içindeki ittifakın, özde aynı olsa da farklılıklar göstereceğini benimsiyor ve Orta Doğu'da yaşayan halkların ittifakının daha da önem taşıdığına inanıyoruz. Bunu bir örnekle açıklarsak; İncirlik hava üssünden kalkan uçaklar Filistin halkını bombalayabilmektedir. Bu durum bizim neden Orta Doğu'daki halkların ittifakına özel bir önem verdiğimizi açıklar sanırız.

Türkiye devrimci hareketinin, İran ve Filistin devrimci hareketi ile Nikaragua devrimci hareketi açısındaki bağlar aynı derecede olamaz. Türkiye ile İran devrimci hareketinin sıkı bir ittifakı mücadelenin başarısını hızlandıracaktır. Her iki ülkenin halkının karşısında emperyalizm ve köpekleri vardır.* Her iki halkın düşmanları aynı değilse de birbiriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu nedenle ortak örgütlenmek ve savaş değil sıkı bir ittifak geçerli olacaktır. Türkiye ve İran halkının mücadelesi için söylediklerimizi aynen Türkiye ve Türkiye Kürdistanı için söyleyemeyiz.

Belirli bir devlet sınırları içinde yaşayan halklar için sadece ittifaktan bahsetmek eksiktir ve de yanlıştır. «Mücadelemizde belirli bir devleti kendimize temel olarak alıyoruz, o belirli devlet içindeki bütün ülkelerden işçileri birleştiriyoruz, bir hiç bir özel ulusal gelişme yolunu savu-

---

* İran'daki son gelişmeler bu değerlendirmenin dışındadır

namayız, biz bütün mümkün olan yollardan sınıf hedefimize doğru yürüyoruz.» (Lenin, U.K.T.H. s. 74)

Emperyalizm ve oligarşi hem Türk halkının hem de Kürt halkının ortak düşmanlarını oluşturduğundan her iki halkın stratejik hedefi aynıdır ve düşmana karşı aynı mücadele metodu temeldir. Yalnız ittifaktan bahsedersek birlikte mücadelenin gerektirdiği ortak örgütlenme ve organik bütünlükten, kuvvetlerimizi yeterli bir etkinlik içersinde kullanamamamız anlamına gelir.

Bu gerçek çıplak bir gözle bile görülebilir. Kürdistan'da peşmerge'ler emperyalizme ve oligarşiye karşı savaşırken, aynı düşmana karşı diğer bir cepheden saldırıya geçmek, düşmanın gücünü bölmeye zorlayacaktır. Düşmanın gücünün bölünmesi devrimcilerin, daha zayıf düşmanla döğüşmesi anlamına gelir. Tek merkezli bir örgütlenme ile zaferin daha kolay olacağını kimse reddedemez. Türkiye'de halkların kurtuluşu P.A.S.S. temel strateji olarak alan Türkiye'deki tüm proleteryanın örgütü ile zafer kolaylaşır. Merkezi otoritenin güçlendirilmiş olması. Oligarşik devletin güçlü bir yapılanmaya sahip oluşu, bu devleti yıkabilmek için, ortak örgütlenme ve düşmana, güçlerimizi birleştirerek vurmakla söz konusudur.

Tüm bunlara rağmen bazılarının «oligarşiyi devirmek Türk halkının görevidir. Bir Kürdistan'ı Türkiye'den koparırarak oligarşiyi yaralıyacağız» demeleri dar milli çıkarları her şeyin üstünde tuttuklarını, ama bunu yaparken bile düşüncesiz davrandıklarını görmekteyiz. Hatta bazıları o kadar ileri gitmişlerdir ki Kürt ulusal hareketine

yarar veriyor diye sömürücü sınıflarla işbirliği etmektedirler. Kürt hakim sınıflarının yer aldığı bir hareketin oligarşiye darbe vurması bir yana oligarşinin yedeğine düşmesi ihtmali büyüktür. Bunlar bize Polonya milliyetçilerine karşı Lenin'in dediklerini anımsatıyor:

«P.S.P.'nin sorunu nasıl ortaya koyduğunun işte bir örneği: «Biz Çarlığı —Polonya'yı ondan koparararak— yalnızca zayıflatabiliriz; onu devirmek Rus yoldaşlara aittir» ..... Bunun sonucu; Polonya proleteryası bugün tek ve aynı boyunduruğa karşı birlikte mücadele ettiği Rus, Alman ve diğer proleteryalarla ittifakını zayıflatmalıdır anlamları çıkıyor. Bu ise proleteryanın temel çıkarlarının, ulusal bağımsızlığın burjuva demokratik anlayışına feda edilmesinden başka bir anlam taşımıyor. Otokrasinin devrilmesi olan bizim hedefimizden farklı olarak Polonya Sosyalist Partisinin hedef aldığı Rusyanın parçalanması boş bir söz olarak kalıyor.» (Lenin, P.E. s. 16)

SONUÇ

Ezilen Kürt ulusunun devrimcilerinin ısrarla ayrı mücadele, ayrı örgütlenmeyi savunmalarında; revizyonizmin, pasifizmin, şovenizmin, oportünizmin payı büyüktür. Sosyal şovenizm'in batağına düşenlerin sosyalist etiketini kullanarak Kürt ulusunun kendi devletini kurma hakkını unutmaları ve hatta kendilerine «devrimci milliyetçi» demeleri v.s. Kürt ulusunun üzerinde güvensizlik oluşturmuştur. Güvensizlik oluşmasının nedeni her ne kadar hakim ulus devrimcileri ise de bu ayrı mücadele, ayrı örgütlenme görüşlerine gerekçe olamaz. Böyle bir tavır mümkün ve gerekli olanı önermiyerek, duygusal bir davranıştır. Bu arkadaşların ayrı mücadele, ayrı örgütlenmeyi ileri sürmelerinde, şartları iyi tahlil edememe ve geri bir ekonomik yapının neden olduğu dar görüşlülük yatar. «Bir ülke ne kadar geriye, küçük tarım üretim ataerkil yaşayış tarzı yoksulluğu o ölçüde güçlüdür. Bu da en köklü güçlü küçük burjuva ön yargılara, ulusal bencilliğe, ulusal dar görüşlülüğe, kaçınılmaz olarak büyük

bir direnme güç sağlar.» (Lenin, U.K.T.H. s. 221) Bu alıntıyı şovenizme tepki olarak enternasyonalizmi değil de milliyetçiliği seçenler için yaptık. Bizler ezilen ulus milliyetçiliğinin demokratik muhtevasını görmemezlikten gelemediğimiz gibi ulusal dar görüşlülüğe de hapsolamayız.

Bilmem kaç senelik sosyalist hareket Kürdistanlılara güven veremedi diyenlere, haklı olduklarını, ancak sorunu eksik koyduklarını belirtelim. Revizyonizm, oportünizm, şovenizm yalnız Kürt halkına değil, Türk halkına da güven veremeyemiştir. Her türden sapmaya karşı başka yanlışlarla değil, ancak Marksizm-Leninizm'le karşılık verebiliriz. Revizyonizmin çalışma alanını terk ederek ondan kurtulunamaz. Ayrıca Türk solu marksist çizgiye otursun sonra birleşiriz demek sorunu fi tarihine ertelemek olacaktır. P.A.S. stratejisi devrim strateji olarak belirlenmiştir.

Bilindiği gibi bu stratejik çizgi kırın ve şehirin, silahlı propagandanın ve öteki politik mücadele biçimlerinin diyalektik bütünlük içinde ele alındığı çizgidir. Ancak bu strateji doğrultusunda mücadele; Halk Kurtuluş Partisi önderliğinde; anti-emperyalist anti-oligarşik halk kurtuluş cephesi ile taktik olarak güçlü fakat stratejik olarak güçsüz düşmanı altedebilir. Ve demokratik halk iktidarını kurmaya yönelir.

Parti üyeleri ve cephe üyeleri için hiç bir ulusal ayrım yapılmaz. Emperyalizme ve oligarşiye karşı elde silah savaşan her ulustan emekçi cephe üyesi, marksist-leninist olup parti disiplinine uyanlar parti üyesi olabilirler. Bizler Türkiye'deki tüm ulusların kurtuluşunun (ulusal azınlıklar da dahil) ortak mücadele ve ortak örgütlenme ile

mümkün olduğuna inanıyoruz. Mevcut koşullar değişmedikçe doğru olan bu olacaktır. Bütün güçlerimizi emperyalizme ve oligarşiye çevirmek zorundayız, çünkü halk ile oligarşi arasındaki çelişki baş çelişkidir.

Halk kavramı içinde bulunulan zaman ve mekâna göre değişir. Halk için hem çıkarı devriminde olan sınıf ve tabakalar, hem de sömüren sınıfın dışında ezilen, sömürülen insanlara halk denilir.

Halk kavramı hem tüm milliyetlerden oluşan insanları içine alır hem de tek bir halktan bahsedilir. Mao bu konuyu açıklamaktadır ve Mao: «Bütün milliyetlere mensup halkların (Teori ve Pratik s. 106) varlığından bahsederken devamlı «Halk kavramı, çeşitli ülkelerde ve aynı ülkenin farklı tarihsel dönemlerinde değişir. ..... Kurtuluş Savaşı sırasında Amerikalı emperyalistlere ve bunların uşakları (Bürokrat kapitalistler ile toprak ağaları ve bu iki sınıfı temsil eden Kuamintang gericileri) halkın düşmanı bu düşmanlara karşı koyan öteki sınıflar, kotlar ve toplumsal zümreler ise halk kategorisine giriyorlardı» a.g.e. s. 106) der. Aynı şekilde Lenin hem Rus halkından hem de Rusya halkları'ndan bahseder: «Çarlık hükümeti **halkları** birbirleri ile karşı karşıya getirme çabası içinde; Bakü'de Ermeniler, Tatarlara karşı kırkıştarak bir katliam düzenledi, şaşkın halkın nefretini uyandırarak, şimdi de yeni bir Yahudi katliamı hazırlamakta.»

«İşçi yoldaşlar, Rus halkının daha fazla aşağılanmasına izin vermiyeceğiz. Özgürlüğü savunacağız, halkın kızgınlığını gerçek düşmanımızın üzerinden çevirmek isteyen herkesi püskürtece-

ğiz, Çarlık yönetimini devirmek ve tüm halkın özgürlüğünü elde etmek için silahlı bir ayaklanmayı başlatacağız, işçiler ve köylüler, silah başına! Gizli toplantılar düzenleyiniz, halk ilişkileri kurunuz, hangi silahla olursa olsun silahlanınız.»
(Lenin, P.E. s. 30)

Ülkemizde yaşayan tüm uluslardan yoldaşlar; T.H.K.P.-C içinde omuz omuza döğüşerek bizlere kurtuluşa giden yolda nasıl mücadele verileceğini ve nasıl örgütlenileceğini gösterdiler. T.H.K.P.-C hareketi bazı taktiksel hataları işlemişse de (Hazırlık döneminde işleri gevşek tutmak vs.) bu onun doğru devrimci anlayışını terketmemize neden olamaz. Tersine doğru devrimci anlayışa yani T.H.K.P.'nin anlayışına daha sıkı sarılarak mücadele vermeniz gereklidir. Bu nedenle Türk olsun, Kürt olsun ya da azınlıklardan olsun tüm devrimcilerin görevi P.A.S.S.'yi hayata geçirecek 'Kurtuluş Partisi' ve 'Kurtuluş Cephesi'ni oluşturmaktadır. Çeşitli bölgelerde çalışan yoldaşlar yörenin özelliklerine uygun düşen örgütlenmeler oluşturarak bu örgütlenmeleri silahlı propaganda verecek olan örgütlenmenin hazırlığı şeklinde düşünerek çalışmalarını ayarlamalıdırlar. Önümüzde duran görev Türkiye halklarının kurtuluşuna önderlik edecek 'parti ve cephe'yi oluşturmaktır. Tüm uluslardan devrimcilerin taktik hedefi bu olmalı ve THKP-C yeniden örgütlenmelidir. Ancak bu görevi başarabilirsek Türkiye halklarının kurtuluşuna katkımız olacaktır. Bazıları bu söylediklerimizi kabullenmese de bizler durmadan bu yönde çaba harcamalı ve Türk-Kürt tüm yoldaşlar halkların öncü örgütünün THKP olarak oluşturulmasına çalışmalıyız.

Diğer sorunlarda olduğu gibi ulusal sorunda da THKP anlayışının temelinde bakıyoruz. Bu çalışmada sorunu tüm detaylarıyla koyacağımızı iddia etmiyoruz. Çalışmanın amacı sorunun kavranmasına ve kavratılmasına yardımcı olmaktır.

25 lira